

Kòkòbì ãlu ni Páulũ ní sǐ sěe 'bá Kōrínító vé rĩ pi ní rĩ Tã búkũ rĩ vé rĩ ã ãlũngará

Páulũ sǐ kòkòbì 'dĩri sěe 'bá Yēsũ ri ẹ'yĩ'bá gí Kōrínító gá rĩ pi ní, Kōrínító ri kǔrú ãmbúgú ãngũ Gĩrĩkĩ vé rĩ agá. Páulũ ùlũ ú'dúkọ Múngú vé rĩ Kōrínító agá 'dǎlé aga ílĩ ãlu rá (Ẹzĩ 18), 'bá kárakará ẹ'yĩkĩ Yēsũ ri rá. 'Bo Páulũ kǎ fũú kǔrú Kōrínító vé rĩ agásĩ, tã ùnjĩ ùnjĩ ni pi gǒkĩ ífĩ 'bá Yēsũ ri ẹ'yĩ'bá gí rĩ pi ãsámvú gé, sě Páulũ ní kòkòbì 'dĩri sǐzú sězú kọpi ní ãnĩ, tã ùnjĩ 'dĩ'bée ã de rĩ kọpi ãsámvú gé sǐ rá.

Kòkòbì 'dĩri agá, Páulũ ùlũ kǐnĩ, 'bá Yēsũ ri ẹ'yĩ'bá gí rĩ pi ríkĩ dǒ ĩ acoó riĩ ãgátá gǎá ĩ ãsámvú gé sǐ, ĩri ùnjĩ (cápĩtã 1-4). Páulũ 'yo kọpi ã urukọ ní tã ùkpó ùkpó kǐnĩ, lě kọpi ã ríkĩ ọwũ 'bǎá sũ 'bá Múngú ri nĩ'bá kuyé rĩ pi tĩni ku (cápĩtã 5-6). Ímbá kọpi ní lẹtĩ 'bá Yēsũ ri ẹ'yĩ'bá gí rĩ pi ní adrizú ìvé ùkú pi be rĩ, ùkú rĩ pi ní adrizú ìvé ãgǒ pi be rĩ, ãzini tã kọpivé 'bẹtĩ ãsámvú gé rĩ (cápĩtã 7). Ímbá kpá kọpi kǐnĩ, kọpi dǒ 'bá ri'bá múngú ĩ ní údé drĩ sǐ rĩ ñnjĩ'bá rĩ pi ãsámvú gé, lě tã kọpi ní 'oó rĩ ẹ i'da lǔzú kǐnĩ, ádarú kọpi 'bá Yēsũ ri ẹ'yĩ'bá gí ni pi, ãzini kọpi kádǒ riĩ ĩ úmú, lě ẹ i'da lǔzú kǐnĩ, ádarú kọpi ri Múngú ri ñnjĩ. Páulũ ímbá tã Índrĩ Uleteré rĩ ní kọpi ní ùkpó sězú rĩ, agaápi rá rĩ, tã lěngará vé rĩ (cápĩtã 13), ã ko rĩ kọpi ẹ ãzã, kọpi ẹ ñnjĩkĩ rĩ Múngú ri

ānī ĩnĵĩnĵĩ, āzini kōpi ā adrikí rí ānī 'bá Yēsũ ri ẹ'yĩ'bá gí ni pi rú. Lũ kōpi ní kĩnĩ, Kúrísítō ní íngá gōō ídri rú drāngará gálésĩla gí rĩ sĩ, kōpi nĵíkí rá 'yozú kínĩ, Múngú ri kpá úmvúlésĩ sē 'bá Yēsũ ri ẹ'yĩ'bá gí rĩ pi íngá gō ídri rú rá.

Páũlũ sē mōdó

¹ Ma Páũlũ 'i, Múngú ĩpē ma adrii 'bá Kúrísítō Yēsũ vé áyúáyũ ni rú, 'bá sĵíkí kōkōbĵĩ 'dĩri sēé 'bá ógúpĵĩ Sōsĵíténĩ Yēsũ ri ẹ'yĩ'ipi gí rĩ be.

² 'Bá sĵíkí sēé ĩmi 'bá Múngú vé kánísā Kōrínítō agá rĩ pi ní, Múngú ũpē ĩmi adrii 'bá ívé ni uletere ni pi Kúrísítō Yēsũ ā tā sĩ, sũ ĩri ní 'bá Yēsũ ri ẹ'yĩ'bá gí rĩ pi ũpēé vūrā gá sĩ céré rĩ tĵĩnĵĩ, Yēsũ Kúrísítō ri kōpivé Úpí, āzini 'bávé Úpí.

³ Ẹsĵĩ múké, āzini tākĩri 'bá Ẹtēpĵĩ Múngú vé rĩ, āzini Úpí Yēsũ Kúrísítō vé rĩ ā adri ĩmi be.

Páũlũ sē ōwō'dĩfô Múngú ní

⁴ Ú'dú céré ma ri ōwō'dĩfô sē Múngú ní ĩmi tā sĩ, ā'diātāsĵyā ĩri ní ĩmi ní ẹsĵĩ múké sēé, ĩmi ní Kúrísítō Yēsũ ri ẹ'yĩ' gí rĩ sĩ.

⁵ ĩmi ní adrii Yēsũ Kúrísítō agá rĩ sĩ, Múngú sē ĩmi ní tā rĩ pi ārēvú céré gí, sē ĩmi ní tā nĵngará, sē ĩmi ri átá múké.

⁶ 'Dĩri lũ 'yozú kínĩ, tā Yēsũ Kúrísítō vé 'bá ní ũlũú ĩmi ní rĩ tā áda.

⁷ ĩmi ní rizú 'bávé Úpí Yēsũ Kúrísítō ri ũtēngará gá, Múngú sē ĩmi ní fēfē Índrĩ Uletere rĩ vé rĩ gí, ĩmi ĵsũkí rí ũkpō ẹzĩ ívé rĩ pi ngazú ānĩ.

⁸ Īri sē ĩmi adri ũkpó ũkpó cĩmgbá cazú ú'dú ũdú vé rĩ gé, ẽ ịsúkí rí ĩmi ũnjĩkányā ākó ú'dú 'bávé Úpí Yēsũ Kúrísítō ní ĩgōzú rĩ gé.

⁹ Múngú zì ĩmi, ĩmi úmúkí rí ĩmi adrií ívé Mvá Yēsũ Kúrísítō 'bávé Úpí be trụ, ĩri ẹsị 'bā tā 'í ní lēé 'oó rĩ 'dụ nga rá.

Kānísā agá lē ā adrikí trụ

¹⁰ Má ẹdrípịi má ọmvúpịi, á mã ĩmi 'bávé Úpí Yēsũ Kúrísítō ā rú sī, lē ĩmi yìkí ĩmi yìyì, ĩmi acokí ĩmi ku, ĩmi úmúkí ĩmi adrií ngá ālu, yìkí be ālu, lē ĩmivé tā ụsũngará ā adri ngá ālu.

¹¹ Má ẹdrípịi má ọmvúpịi, má ịsú ú'dúkó 'bá adri'bée Kílóě vé āngá rĩ pi vúgá kínĩ, ĩmi ri āwā ĩmi āsámvú gé sī āwāwā.

¹² ĩmi āsámvú gé 'dĩgé, 'bá ụrukọ ri 'yo, “Ma 'bá Páũlũ vé ni,” ụrukọ'bée ri 'yo, “Ma 'bá Āpólō vé ni,” ụrukọ'bée ri 'yo, “Ma 'bá Kéfā* vé ni,” ụrukọ'bée ri 'yo, “Ma 'bá Kúrísítō vé ni.”

¹³ Kúrísítō aco nyo 'i rá? Ma Páũlũ rú, gbākí nyo ma peṭi alambaku sígé ĩmi tā sī rá? Sēkí nyo ĩmi ní bātízĩmũ mâ rú sī rá?

¹⁴ Ma ọwō'dífô sī āmbúgú, ā'diātāsīyā á sē mâ bātízĩmũ ĩmi ní kuyé, á sē 'yéná bātízĩmũ rĩ Kúrísípō pi ní Gáyō be,

¹⁵ 'bá āzi ícọ 'yoó kínĩ sēkí ĩmi ní bātízĩmũ mâ rú sī 'dĩni ku.

¹⁶ (Ádarú, á sē kpá bātízĩmũ 'bá Sētēfānāsī vé āngá rĩ pi ní rá, 'dĩri ā vùdrĩ gé, á nĩ kuyé dō á sē bātízĩmũ 'bá āzi ní rá.)

* **1:12** 1:12 Kéfā: 'Bá Kéfā 'dĩri Sịmónā Pétēró 'i. Īrivé rú Ēbéré tị sī Kéfā, Gịrịkị tị sī Pétēró.

17 Kúrísítō ìpě ma ímù bātízīmũ sěe kuyé, ìpě ma ímù ú'dúkọ múké Múngú vé rĩ ùlũú, 'bo ú'dúkọ múké má ní ùlũú rĩ, mâ ùlũ té dō tā nīngára mávé rĩ sī ìmi úbézú, ìmi ní Yēsũ rì ẹ'yīzú àní, ìri té lũ kínì drāngára Kúrísítō vé peṭi alambaku† sǐgé rĩ ẹzì àkó, ícọ àngũ paá ku.

Ūkpō Múngú vé rĩ āzini úmĩ ìrivé rĩ

18 Kúrísítō vé drāngára peṭi alambaku sǐgé rĩ vé tā ì ní átá rĩ índré 'bá úmvúlésì fì 'bá drāngára 'dání 'dání rĩ agá rĩ pì vùgá 'dāá tā azakaza vé ni, 'bo 'bā ì ní paá gí nō'bée, drāngára Kúrísítō vé rĩ 'da ūkpō Múngú vé àngũ pazú rĩ.

19 Sīkí Búkũ Múngú vé rĩ agá kínì,
 “Bá 'yo' 'bá kínì ì úmĩ be 'dì'bée, ma úmvúlésì sē kòpivé tā nīngára rì àvì kòpì drǐgé sī rá, āzini ma sē kòpivé úmĩ rì ábá rá.”

20 'Bá 'yoópi kínì 'i úmĩ be rĩ íngāá? 'Bá 'yoópi kínì 'í nī tā ambamba rĩ íngāá? 'Bá vũ drǐgé nōgó 'yoópi kínì 'í nī átángá átá be ambamba rĩ íngāá? Múngú sē nyo 'bá úmĩ be vũ drǐgé nōgó rĩ pì vé úmĩ ícá azakaza rú gí kuyé?

21 Múngú rì úmĩ be, lē 'bá vũ drǐgé nōgó rĩ pì ā nīkí 'i áamá úmĩ ìvé rĩ sī ku. 'Bá tì 'bá ní sēe azakaza rú rĩ ẹ'yì 'bá rá rĩ pì, Múngú pa kòpì rá.

22 Yāhūdì rĩ pì lēkí tā āyāzú āyāyā ni ndreé, Gīrìkì rĩ pì lēkí ìvé rĩ tā nīngára ịsù.

23 'Bo 'bā rì Kúrísítō vé gbāngára peṭi alambaku sǐgé rĩ vé tā ùlũ, tā ni sē Yāhūdì rĩ pì ẹ ẹsì

† **1:17** 1:17 Peṭi alambaku: 'Bá Rómā vé rĩ pì rì 'bá tā 'o'bá ùnjì rĩ pì gbā mūsómá rì sī peṭi alambaku sǐgé, ìri sá 'dù áco kòpì fìbì drā ndō, kòpì ìzāngā nya ambamba drāngára rĩ gé. **1:19** 1:19 Ịsáyā 29:14

ve ānī rá, āzini 'bá adri'bá Yāhūdī rú ku rī pi kínī tā 'dīri azakaza vé ni.

²⁴ 'Bo Yāhūdī, āzini Ġirīkī Múngú ní zī rī pi nīkí rá 'yozú kínī, drāngará Kúrísitō vé rī i'da ũkpō Múngú vé rī, āzini i'da úmī Múngú vé rī.

²⁵ Múngú vé tā ē índré dō kú 'bá rī pi mīlé gá azakaza rú drāāāsīyā, ĩrivé tā nīngará ndē 'bá rī pi vé rī rá. Tā Múngú ní 'oó rī ē índré dō 'bá rī pi mīlé gá ũkpō ākó drāāāsīyā, ĩrivé ũkpō ndē 'bá rī pi vé rī rá.

²⁶ Má édrípījī má ómvúpījī, lē ĩmi ũsūkí ĩmivé adringará ótú Múngú ní ĩmi zizú rī gé 'dāri. 'Bá nyōókú nōri vé rī pi ũsūkí kínī ĩmi āsámvú gé 'dīgé, 'bá tā nī' 'bá rī pi adrikí tré ku, 'bá ũkpō be rī pi adrikí tré ku, āzini 'bá ĩ ní ĩnjī ĩnjī rī pi adrikí tré ku.

²⁷ 'Bo Múngú ũpē 'bá adri'bá azakaza rú nyōókú drīgé nōgó rī pi, ā sē rí drīnjá 'bá 'yo' 'bá kínī ĩ úmī be rī pi ní. Múngú ũpē 'bá ũkpō ākó nyōókú drīgé nōgó rī pi, ā sē rí drīnjá 'bá ũkpō be nyōókú drīgé nōgó rī pi ní.

²⁸ Múngú ũpē 'bá ĩ ní ndreee kuú ēzī ākó nyōókú drīgé nōgó rī pi, āzini ĩ ní rií ideéde rī pi, tā 'bá vū drīgé rī pi ní 'dujú 'bāá tā āmbúgú rú 'dīri ē ícá rí ēzī ākó,

²⁹ ā sē rí 'bá āzi ē íngú rí 'i Múngú ẹndrẹtị gé ku.

³⁰ Múngú sē ĩmi adrií Kúrísitō Yésū agá nī, ā'diātāsīyā ĩpē Kúrísitō ri ímú 'bā paá, āzini ímú 'bá ní úmī tā nīngará vé ni sēé, ā'yī 'bā adrií pīrī Múngú ẹndrẹtị gé, sē nóni 'bá ícákí uletere gí.

³¹ Sū ĩ ní síí Búkū Múngú vé rī agá rī tīnī kínī, " 'Bá rī lē dō 'i íngú, lē ē íngú 'i tā Úpí ní 'oó 'í ní

rĩ sī.”

2

¹ Má édrípìì má ómvúpìì, má ní ándúró muzú ú'dúkó Múngú vé rĩ ùlùzú ìmi ní rĩ gé, má átá tã ùkpó ùkpó fípi ìmi drìgé ku ni mávé tã n̄ngára sī kuyé.

² Ā'diātāsīyā á 'bā ma kú sū 'bá tã n̄ìpi kuyé ni t̄n̄ì, á ri 'yéṅá Yēsū Kúrísítō vé tã ùlùú, āzini tã ì ní ìri gbāzú p̄ṅṅì alambaku sígè rĩ vé tã ùlùú.

³ Má kã caá ìmi vúgá 'd̄l̄lé, má ícá kuú ùkpō ãkó, ũr̄ì f̄u ma, m̄a r̄ú' 'bá ri yāáyā.

⁴ Tã má ní átá, āzini t̄ì má ní ùlùú ìmi ní rĩ, adri 'yozú k̄n̄ì á n̄ì tã ambamba, āzini ma ri ìmi úbé yā 'd̄íni ku, 'bo á ri tã rĩ ùlùú ùkpō Índrì Uleterè rĩ vé rĩ sī,

⁵ ìmi 'bākì rì éṣì tã n̄ngára 'bá áda vé rĩ drìgé ku, ìmi 'bākì rì éṣì ùkpō Múngú vé rĩ drìgé.

Tã n̄ngára Múngú vé rĩ

⁶ Bā ri átángá tã n̄ngára vé rĩ átá 'bá ẹ'ȳngára be ùkpó ùkpó rĩ pi āsámvú gé, 'bo tã n̄ngára 'd̄ìri adri 'bá nȳòkú drìgé n̄gò rĩ pi vé ni kuyé, d̄òku adri tã n̄ngára 'bá āngū r̄ú' 'bá nȳòkú drìgé n̄gò ím̄ú' 'bá ũdrā' 'bée ũdrādrā rĩ pi vé ni kuyé.

⁷ Bā ri Múngú vé tã n̄ngára ìri ní z̄ùú kuú m̄ūd̄m̄ūd̄ rú, 'bá āzi ní n̄ì kuyé 'd̄āri vé tã ùlù. Múngú ũs̄ù tã n̄ngára 'd̄ìri vé tã kú ìn̄ògòs̄ì ìs̄ù gbi dr̄ì v̄ũ rĩ kuyé, tã n̄ngára 'd̄ìri s̄ē 'bā ím̄ú d̄ngára ìs̄ù rá.

⁸ 'Bá āngũ rụ' 'bá vũ dr̄igé nōgó rĩ pi n̄kí tã n̄ngárá 'dĩri áamá kuyé, k̄opi ã n̄kí té dō rá, k̄opi ícókí té Úpí ĩ ní rií íngúngũ 'dĩri gbáá p̄etì alambaku sígè ku.

⁹ 'Bo sũ ĩ ní sũ Búkũ Múngú vé rĩ agá rĩ t̄inì, "Tã Múngú ní útú 'bá 'i lē' 'bá rá rĩ pi ní rĩ, 'bá āzi ndre kuyé, 'bá āzi yì kuyé, tã ni fi 'bá āzi dr̄igé kuyé."

¹⁰ 'Bo Múngú i'da 'bá ní tã 'dĩri ũkpō Índrì Uleterè rĩ vé rĩ sī. Índrì Uleterè rĩ, ĩri tã rĩ pi ārēvú i'da cére āmvé, ĩri Múngú vé tã ũzũzũ rĩ i'da āmvé.

¹¹ 'Bá āzi ícò tã 'bá āzi ní rií ũsũ 'í ẹsì agá 'dǎlè rĩ n̄jì ku, 'yéná 'd̄ipa n̄ íngá n̄. ĩri kpá adri sũ 'dĩri t̄inì, 'bá āzi ícò tã Múngú vé rií ũsũ rĩ n̄jì ku, 'yéná Índrì Múngú vé rĩ tã Múngú ní rií ũsũ rĩ n̄jì áamá n̄.

¹² Tã 'bá ní rií ũsũ rĩ adri sũ 'bá nyōókú dr̄igé nōgó rĩ pi ní rií ũsũ rĩ t̄inì ku, Índrì 'bá ní rizú tã ũsũzú rĩ íbì íngá Múngú vúgálésì, ĩri sē 'bá ícò ngá Múngú ní sēé 'bá ní pírini rĩ pi n̄jì áamá ānì rá.

¹³ Tã 'bá ní rií átá rĩ, 'bá úmĩ be ni ímbá 'bá ní n̄jì kuyé, Índrì Múngú vé rĩ ímbá 'bá ní n̄jì. Índrì ālu ālu 'dĩri sē 'bá ri ụ'dụkò tã áda vé rĩ ũlũ 'bá rĩ pi ní.

¹⁴ 'Bá Índrì Múngú vé rĩ ní fií ẹsì ni agá kuyé rĩ, ã'yĩ tã Índrì rĩ ní ímbá rĩ ku, ã'diātāsīyā ĩri índrè ĩri ní tã azakaza vé ni, tã rĩ fi dr̄i ni gé 'dǎá

ku, ã'diātāsīyã Índrí Uleterē rĩ tã 'dĩ'bée vé ífífí 'i'da nĩ.

¹⁵ 'Bá Índrí rĩ ní fíí ẹsị ni agá gí rĩ, ìri ícọ tã Múngú vé rĩ nĩ áamá rá, 'bo 'bá ązi ícọ tã ìri ní nĩí áamá 'dĩri nĩí áamá ku.

¹⁶ “’Á'di nĩ úmĩ Úpí Múngú vé rĩ rá nĩ 'yozú kínĩ 'i ícọ ìri ímbá rá?”
'Bo 'bávẹ úmĩ sũ Kúrísítō vé rĩ tịnì.

3

Lē ã ngakí ẹzì Múngú vé rĩ trù

¹ Má ẹdrípìí má ọmvúpìí, ìmi ri tã 'o sũ 'bá nyọọkú nōri vé rĩ pi ní ríí 'oó rĩ tịnì, sē má ní rizú átázú ìmi ní sũ 'bá Índrí ní fíí kọpi ẹsị agá kuyé ni pi tịnì ąnì. Ìmivẹ adringará Kúrísítō agá rĩ gé, ìmi índrékí sũ ũdẹjá tịnì.

² Má úcé ìmi lé sĩ, adri 'yozú kínĩ ínáyá sĩ kuyé, ã'diātāsīyã ìmi ícókí drĩ ínáyá nyaá ku. Ádarú ìmi ícókí drĩ kuyé.

³ Ìmi drĩ ri tã nyọọkú nōri vé rĩ 'dụ nga. ’Á'diātāsīyã ìmi ąsámvú gé sĩ, ọgúpìí ã tã ri 'de ọgúpìí ẹ ẹsị agá ũnjí, ązini ìmi ri ąwāwā. 'Dĩri lū 'yozú kínĩ Índrí rĩ ąsú drĩ ìmi kuyé, ìmi ri tã 'o sũ 'bá nyọọkú nōri vé rĩ pi ní ríí 'oó rĩ tịnì.

⁴ Ìmi ąsámvú gé, 'bá ụrụkọ ri 'yo, “Ma 'bá Páŭlū vé ni,” ụrụkọ ni pi ri 'yo, “Ma 'bá Ằpólō vé ni.” Ìmi nyo ri tã 'o sũ 'bá nyọọkú nōri vé rĩ pi ní ríí 'oó rĩ tịnì kuyé?

⁵ Ằpólō ri 'bá íngóni ni? Páŭlū ri 'bá íngóni ni? 'Bá 'dĩ'bée ątí'bá Múngú vé ni, Múngú sē 'bá

kokí ĩmi ĩzã Úpí ri ẹ'yǐzú nĩ. Úpí sē 'bá ãlu ãlu ní ẹzị nĩ.

⁶ Á sa úri rĩ nĩ, ãpólō ri úri rĩ ùsũú yǐ sĩ nĩ, 'bo Múngú sē úri rĩ dụụ nĩ.

⁷ 'Bá úri rĩ saápi rĩ pi, 'bá úri rĩ ùsũúpi yǐ sĩ rĩ be, tã kọpi ní 'oó rĩ adri tã ãmbúgú rú kuyé, 'bo Múngú sē úri 'dĩ'bée dụụ nĩ.

⁸ 'Bá úri saápi rĩ pi, 'bá úri rĩ ùsũúpi yǐ sĩ rĩ be, ẹzị kọpi ní ngaá rĩ ãlu rĩ. ĩ ímụ 'bá ãlu ãlu ùfě ẹzị ĩri ní ngaá rĩ sĩ.

⁹ 'Bá ri ẹzị nga Múngú ní, ĩmi ọmvụ Múngú vé ni, ãzini ĩmi jó Múngú ní rií sị rĩ.

¹⁰ Múngú 'bã ẹsị múké má ní, sē má ní úmĩ jó rĩ ã ndụụ ã'bãzú ãní múké múké, nóni 'bá ãzi ri jó rĩ sị má ní ndụụ ni ã'bãá 'dĩri drịgé. 'Bo 'bá jó rĩ sịpi rĩ ã ndre múké, ã sị jó rĩ múké múké.

¹¹ 'Bá ãzi ícọ gōó jó ãzi ã ndụụ ã'bãá dǐi ku, ã'diātāsīyã jó ã ndụụ ĩ ní ã'bãá gí rĩ, ĩri Yésũ Kúrísítō 'i.

¹² 'Bá ãzi sị dō jó ĩ ní ndụụ ni ã'bãá 'dĩri drịgé dábũ sĩ, aya ọgụ 'bá ọgụọgụ ni pi sĩ, irã ãjě be ãmbúgú ni pi sĩ, pẹti sĩ, ásé sĩ,

¹³ kãdō mụụ caá ú'dụ tã lizú rĩ gé, ĩ 'bá ãlu ãlu vé ẹzị i'da rá, ã'diātāsīyã ú'dụ 'dãri gé, ãcí ri ímụ tã rĩ i'da nĩ, ĩ ímụ 'bá ãlu ãlu vé ẹzị ĩri ní ngaá rĩ ụ'bĩ ãcí sĩ, dō ĩrivé ẹzị ngaá rĩ íngóni.

¹⁴ 'Bá jó sịpi rĩ vé jó ve dō kuyé, ĩ ímụ ĩri ùfě rá.

¹⁵ 'Bo 'bá jó sịpi rĩ vé jó ve dō rá, ísụ ngá ãzi ku. ĩ 'bá jó sịpi rĩ pa rá, 'bo ĩri adri sũ 'bá ápápi ãcí agásĩ rĩ tịni.

16 Īmi nīkí 'yozú kínī ĩmi jó Múngú vé ni, Īndrí Múngú vé rī ri adri ĩmi agá 'dīni kuyé?

17 'Bá rī ũñō dō jó Múngú vé rī árí vūgá, Múngú ri ímú ĩri ĩrīñā ũnjí ũnjí, ā'diātāsīyā jó Múngú vé rī, ĩri uletere, ĩmi jó Múngú vé ni.

18 Lē 'bá āzi ā ũ'bā 'i mī ũgōgōlé rú ku. 'Bá rī kīnī dō 'í nī tā vū drīgé nōgó rī ambamba, lē ā 'bā 'i adrií azakaza rú, ā újā rí 'i adrií 'bá tā nīpi ni.

19 Ā'diātāsīyā tā nīngára nyōókú nōri vé rī, ĩri tā azakaza vé ni Múngú ẹndrẹti gé. Sīkí Búkū Múngú vé rī agá kínī, “'Bá 'yo'bá kínī ĩ nīkí tā ambamba rī pi, Múngú ri kōpi mbā uru ĩvé tā nīngára ambamba 'dīri ā tā sī.”

20 Búkū Múngú vé rī 'yo kpá 'dīni kīnī, “Úpí nī rá 'yozú kínī kōpivé tā nīngára 'dīri ẹzị ākó.”

21 Kúru lē 'bá āzi ẹ íngú 'i tā 'bá āzi ní rií 'oó rī sī ku! Ngá rī pi ārěvú céré ĩmivé ni.

22 Ídózú Páulū 'i, Āpólō 'i, Kéfā ĩ ní zị Pétěró 'i, vū nōri, ídri rī, drā rī, lókí āndrū rī, āzini lókí drúzị rī, nga 'dī'bée ārěvú céré ĩmivé ni,

23 ĩmi 'bá Kúrísítō vé ni, Kúrísítō ri Múngú vé ni.

4

Kúrísítō vé 'bá áyúāyū rī pi ātí'bá

1 Kúru lē 'bá rī pi ā nīkí 'yozú kínī 'bā ātí'bá Kúrísítō vé ni, sēkí 'bá ní ẹzị, 'bā ri tā Múngú vé 'i zūpí kú mūdūmūdū rú rī ũlū.

2 'Bá ĩ ní ẹzị sēé drị ni gé rī, lē ā adri 'bá ẹzị ĩ ní sēé drị ni gé rī ngaápi pịrị ni.

³ Īmi átákí dō mávé tã ùnjí, dōku 'bá tã liṣpi rĩ átá dō mávé tã ùnjí, má ũsũ mâ drĩ ni gé ku. Má ícó mávé tã liṣ ũgōgōlé rú ku.

⁴ Má ũsũ tã má ní 'oó rĩ piri, 'bo ícó lūú 'yozú kínĩ ma tã ākó 'dini ku. Úpí ri mávé tã li nĩ.

⁵ Lē 'bá āzi ā li ọgúpì vé tã ku, cĩmgbá Úpí ní ícázú rĩ gé. Īri ímú tã ĩ zũ 'bá ìnìṣá agá rĩ pi i'da, āzini tã 'bá rĩ pi ē ẹsì agá rĩ pi i'da céré āmvé. Sã 'dãri gé, Múngú ri ímú 'bá ālu ālu íngú rá.

⁶ Má ẹdrípìì má ọmvúpìì, má í'dú 'bã 'bãá Āpólō be ũ'bĩtã rú, ĩmi nĩkí rí tã ĩ ní 'yoó, "Īmi 'dúkí tã ĩ ní sī Búkũ Múngú vé rĩ agá rĩ ngaá áyú" 'dĩri vé ífifí 'bá vúgá. Īri sē ĩmi ícókí 'bá āzi íngú 'bã āsámvú gé nōgó 'yozú kínĩ ĩrivé āmbũgũ ndē ọgúpì vé rĩ rá 'dini ku.

⁷ Ngá sēepi mi ícó adri 'bá rĩ pi āsámvú gé sī túngú rĩ ā'di? Ngá mí ní ìsú 'dĩ'bée agá, ngá Múngú ní sēé mí ní kuyé rĩ ā'di? Ngá mí ní ìsú rĩ, Múngú sē dō nĩ pírí, ngá mí ní adrizú āfú sī 'yozú kínĩ mí 'o tã rĩ mi 'i rĩ ā'di?

⁸ Īmi ũsũkí kínĩ ĩmi nĩkí tã índrí vé ĩmi ní lēé rĩ pi ārēvú céré gí! Īmi ũsũkí kínĩ ĩmi ìsúkí úmĩ Índrí Uleteré rĩ ní sēé 'bá rĩ pi ní rĩ ārēvú céré gí! Īmi ũsũkí kínĩ ĩmi nóni 'bāgú! 'Bo 'bá adrikí 'bāgú ku! Ádarú á lē ĩmi ā adrikí 'bāgú, 'bã rúkí rí mālũngã rĩ ĩmi be trú.

⁹ Ā'diātāsīyā índré má vúgá nōlé, 'bã 'bá áyúáyú nō'bée, Múngú 'bã 'bã adrií ùdũmbĩtã rú, 'bá adrikí sũ 'bá ĩ ní ũ'yĩ, ĩ ní lēé jìí ú'dì'dì rĩ pi tìṣì. Mālāyíkã rĩ pi 'bá vũ drĩgé rĩ pi be céré ri mị 'bã 'bã ndrezú.

10 'Bá ní rií ẹ̀zì ngaá Kúrísítō ní rĩ sī, 'bá rĩ pi ẗsũkí kínĩ 'bâ azakaza rú, 'bo ìmi ẗsũkí kínĩ ìmi nĩkí tã Kúrísítō vé rĩ nĩ! 'Bá rĩ pi kínĩ 'bâ ùkpō àkó, 'bo ìmi kínĩ ìmi ùkpō be! 'Bá rĩ pi ri ìmi ìnjĩ ìnjĩ, 'bo 'bá rĩ pi ìnjĩkí 'bâ ku!

11 Cìngbá àndrũ sī, 'bâ ri adri ẹ̀bírí sī, yĩ́ úvá ri 'bâ ndě, bōngó dē 'bâ rú' 'bá gá sī céré, 'bá rĩ pi ri 'bâ 'o ùnjí, 'bâ vūrā adrizú ni àkó.

12 'Bâ ri ẹ̀zì nga ùkpō sī 'bâ drí sī. 'Bá rĩ pi kádō ríí 'bâ trií, 'bâ ri kòpi ní tākíri sē. Kádō ríí 'bâ ọ̀cũú, 'bâ ri tã ni ta mužú ẹ̀sì mādā sī.

13 'Bá rĩ pi kádō ríí 'bâ rú izaá, 'bâ ri tã rĩ újá kòpi ní ẹ̀sì múké sī. Cìngbá àndrũ sī, 'bá vū drí gē rĩ pi mị gē 'dālé, 'bá índrékí sũ kúrũnyá ì ní ríí dāá k'ì' d'ìrọ́ drí gē rĩ tìni.

14 Á sī tã 'd'ìri ìmî drí ìnjázú kuyé, á sī tã 'd'ìri ìmi ìmbázú àní sũ anjì má ní lēélē rĩ pi tìni, ìmi 'okí rí tã pìri.

15 'Bá ìmi ìmbá' 'bá Kúrísítō Yésũ vé tã sī rĩ pi ã adríkí dō élífũ mudrì (10,000) drāáàsīyā, ìmivé ẹ̀tẹ̀pì 'yéṅá ma 'i, ã' diātāsīyā má í' d'ó ìmi ìmbá Kúrísítō vé tã sī nĩ, ìmi ní ìri ẹ̀'yìzú àní.

16 Kúru á lē 'yoó ìmi ní 'd'íni, lē ìmi 'okí tã sũ má ní 'oó rĩ tìni.

17 Tã 'd'ìri sī, á lē Tīmōtéyō ri pée mužú ìmi vúgá 'd'ílé, Tīmōtéyō adri sũ mâ mvá tìni, á lē ìri lēlē, 'bâ ívé ẹ̀sì céré kuú Úpí drí gē. Ìri mu mávé adringará Kúrísítō Yésũ agá rĩ vé tã ùlũ ìmi ní, àzini ìri tã má ní ìmbá kánísā rĩ pi agásī rĩ vé tã ùlũ ìmi ní nĩ.

18 Ìmi uruḱo' 'bée ẗsũkí kínĩ á mu ìmi ndree ku, sē kòpi ẹ̀ drí gō ícá ùkpó ùkpó.

19 Úpí ã'yī dō rá, ma ca ĩmi vúgá 'dīlé mbēlēñá, ma kúru mụ 'bá drī be ũkpó ũkpó rī pi vé tã rii átá rī yì, dō kōpi ri átá ngóni, āzini kōpi dō ri ẹzì rī nga ã'di vé ũkpō sī.

20 Mālũngā Múngú vé rī átákí tã ni 'yéjá tị sī ku, lē ũkpō Múngú vé rī.

21 Má kādō caá ĩmi vúgá 'dīlé, ĩmi lēkí mâ 'o ĩmi íngóni? ĩmi lēkí mâ átá ĩmi ní átángá ũkpó ũkpó ni pi, dōku mâ lē ĩmi lēlē, āzini mâ átá ĩmi ní átángá rī ẹsì mādã sī?

5

Lē 'bá kānísã vé rī pi ã 'bākí ọwũ ku

1 Á yì kínì ĩmi ri ọwũ 'bã ĩmi ãsámvú gé sī, tã ĩmi ní rii 'oó 'dīri aga págánō rī pi ní rii 'oó rī rá. Ágó āzi la ẹtẹpi vé ũkú sī.

2 ĩmi ri ĩmi íngú ãní íngúngũ. 'Bá tã 'oópi 'dínì 'dīri, ĩmi té adri ãní ízāngã sī, ĩmi té ĩri dro fũ ĩmi ãsámvú gé sī rá.

3 Mâ adri dō ĩmi be trụ kuyé drããsīyã, índrì agá, 'bã ĩmi be trụ. Mâ adri dō ĩmi ãsámvú gé 'dīlé 'dãáyo drããsīyã, á lị tã ágó 'dīri drīgé gí.

4 ĩmi kádō ĩmi úmú vūrã ãlu gé 'bávé Úpí Yésũ ã rụ sī, índrì agá, 'bã ĩmi be trụ, ũkpō 'bávé Úpí Yésũ vé rī ĩmi ãsámvú gé anigé.

5 ĩmi sēkí ágó 'dīri Sātánã drīgé, ĩrivé rụ 'bá rizú ãnjĩkányã 'ozú 'dīri ímú ízāngã nya am-bamba, 'bo ĩ ímú ĩrivé índrì pa ụ'dụ Úpí Yésũ ní ãgōzú rī gé.

6 Īmivé íngúngará 'dīri adri múké ku. Īmi nīkí kuyé 'yozú kínī ākúfī mādāṅá ri sē íwá ri dra íngá āní kōfútō be 'dīni kuyé?

7 Lē ĩmi drokí 'bá ũnjīkānyā 'oópi rī ĩmi āsámvú gé sī rá, ĩmi adrikí rí ule, sū ĩmi ní adrií ule Múngú agá rī tīnī. Kúrísítō ri Kābīlō Mvá* ú'dú Múngú ní Ẹlízú Jó rī pi tī gé sī rī vé rī, drā 'bá ní rōbōṅṅō rú.

8 'Bá kādō ũmū rī nyaá, lē 'bā adrikí ũnjīkānyā be sū pánga ĩ ní á'dí ākúfī sī rī tīnī ku, 'bo lē 'bā 'okí tā áda, 'bā adrikí ule sū pánga ĩ ní á'dí ākúfī ākó rī tīnī.

9 Á sī sēé ĩmi ní kōkōbī mávé rī agá 'dīni, lē ĩmi úmúkí ĩmi adrií 'bá ọwú rú rī pi be trú ku.

10 Tā 'dīri adri 'yozú kínī ma ri átá 'bá nyōṅkú nōri vé adri'bá ọwú rú, dōku ẹsī be āmbúgú ngá drīgé, dōku 'bá āngū ali'bá, dōku 'bá ri'bá ngá ĩ ní údé drī sī múngú rī pi ĩnjī'bá rī pi ā tā sī ku. Té dō ma ri átá kōpi ā tā sī, ĩmi té adringará vū drīgé nōgó rī ku rá, ĩmi adrikí té 'bá 'dīni 'dī'bée be trú ku.

11 'Bo tā má ní sīi sēé ĩmi ní rī agá, má kīnī, 'bá 'yoópi kínī 'í ẹ'yī Kúrísítō ri gí, 'bo ísú ĩri ri ọwū 'bā, dōku ĩri ẹsī be āmbúgú ngá drīgé, dōku ĩri 'bá riípi ngá ĩ ní údé múngú rú rī ĩnjīpi ni, dōku 'bá āngū u'daápi u'da'da ni, dōku 'bá riípi ĩmērēepi íwá sī ni, dōku 'bá riípi āngū aliípi ni,

* 5:7 5:7 Kābīlō Mvá: Múngú sē tāmbī Mósē ní kīnī, 'bá rī pi ā zākí kābīlō Múngú ní rōbōṅṅō rú, ā trūkí rí kōpi ívé ũnjīkānyā agásī rá. Sē ĩ ní Yēsū ri zizú Kābīlō Mvá Múngú vé ni āní, ā'diātāsīyā Múngú ipē ĩri ímú drāá 'bávé ũnjīkānyā ũjī. 'Í lā Wūngará 12:17-28; Mārākō 14:12; Lúkā 22:7; Yūwánī 1:29-35; 1 Pétēró 1:19.

lē ĩmi úmúkí ĩmi adrií ĩri be trú ku. 'Bá 'dĩni 'dĩri lē ĩmi nyakí ngá ĩri be trú ku.

¹² Má ícó 'bá ẹ'yĩ'bá kuyé rĩ pi vé tã lị nĩ ku, 'bo 'bâ ícó 'bá Yésũ ri ẹ'yĩ'bá gí ri'bá ùnjĩkãnyã 'o'bá rĩ pi vé tã lị rá.

¹³ Múngú ri 'bá ẹ'yĩ'bá kuyé rĩ pi vé tã lị nĩ. 'Bá riipi ùnjĩkãnyã 'oópi rĩ, lē ĩmi drokí ĩri ĩmi ãsámvú gé sĩ rá.

6

Ā jìkí 'bá Múngú ri nĩpi gí rĩ tōó 'bá tã lịpi rĩ ẹndrẹti gé ku

¹ Mi dō tã be mí ógúpì Yésũ ri ẹ'yĩpi gí rĩ be, mi té kōdō ĩri jì tō 'bá Múngú ri nĩ'bá gí rĩ pi ẹndrẹti gé. Ngá mí ní ĩri jìzú tōzú 'bá Múngú ri nĩ'bá kuyé rĩ pi ẹndrẹti gé rĩ ã'di?

² ĩmi nĩkí 'yozú kínĩ 'bá Múngú vé rĩ pi ímú tã lị 'bá nyọọkú nōri vé rĩ pi drĩgé nĩ 'dĩni kuyé? ĩmi dō tã lị 'bá nyọọkú nōri vé rĩ pi drĩgé rá pírí, tã mādā mādā ĩmi ãsámvú gé sĩ 'dĩ'bée, ĩmi ícókí nyo údé ĩmi ãsámvú gé sĩ ku?

³ ĩmi nĩkí kuyé 'yozú kínĩ 'bâ úmvúlésĩ ímú tã lị mālāyíkã rĩ pi drĩgé nĩ? Tã rĩ dō 'dĩri tịni, ádarú 'bâ ícó tã 'bá ní izaá 'bá ãsámvú gé sĩ vũ drĩgé nōgó rĩ pi lị rá.

⁴ ĩmi dō tã be ĩmi ãsámvú gé sĩ, ngá ĩmi ní rizú tã rĩ jìzú lịzú 'bá Múngú ri nĩ'bá kuyé kãnisã ní kōpi ìnjĩ ku rĩ pi vúgá rĩ ã'di?

5 Á 'yo tā 'dīri ĩmī drī ĩnjázú ānī. Ádarú 'bá nyo kánísā agá 'dīgē úmī be ícó'bá ĩmivé tā lī'bá nī pi 'dāáyo?

6 Ngá ĩmi ní rizú ĩmi õgũpījī jizú tōzú 'bá Múngú ri nī'bá kuyé rī pi ẽndrẹtī gé rī ā'di?

7 ĩmi ri ĩmi õgũpījī jī tō 'bá Múngú ri nī'bá kuyé rī pi ẽndrẹtī gé, 'dīri lū 'yozú kínī tā ndē ĩmi gí. 'Bá rī 'o dō ĩmi ũnjī, lē mī jī ĩri tōó ku, mī ku tā rī ā adri 'dīni.

8 ĩmi ri tā ũnjī 'o ĩmi ẽdrīpījī ní, āzini ĩmi õmvúpījī ní, ĩmi ri kōpivé ngá u'dụ mī mbamba sī.

9 ĩmi nīkí 'yozú kínī 'bá ũnjīkānyā 'o'bá rī pi fíkí mālũngā Múngú vé rī agá ku 'dīni kuyé? Lē ĩmi ũ'bākí ĩmī mī ku. 'Bá ri'bá õwũ 'bā'bée rī pi, dōku 'bá ri'bá ngá ĩ ní údé drī sī múngú rú rī ĩnjī'bá rī pi, dōku 'bá ri'bá la'bá õgũpījī vé ũkú sī rī pi, āgō ri'bá la'bá ĩ õgũpījī āgō rú rī pi sī rī pi,

10 ũgũ'bá rī pi, 'bá ẹsī be āmbúgú ngá drīgē rī pi, 'bá ĩmērē'bá íwá sī rī pi, 'bá āngũ u'da'bá u'da'da rī pi, 'bá õgũpījī vé ngá u'dụ'bá mī mbamba sī rī pi, kōpī ícókí fī mālũngā Múngú vé rī agá ku.

11 Ándúró ĩmi urukọ'bée rikí tā 'oó sũ 'dīri tīnī. 'Bo nóni ũjīkí ũnjīkānyā ĩmivé rī, ĩmi ícákí uletere gí, ĩmi ícákí pīrī Múngú ẽndrẹtī gé rú Úpí Yésũ Kúrísitō vé rī sī, āzini Índrí Múngú vé rī vé ũkpō sī.

Lē ā 'bākí õwũ ku

12 ĩmi urukọ'bée ri 'yo, “Ngá 'bá ní lēé rī pi ārěvú céré 'bā ícó 'o rá,” 'bo á 'yo ĩmi ní 'dīni,

ngá rĩ pi ãrěvú céré ícọ ìzã koó ku, 'bo á lě adrií tųgěrĩ ngá rĩ pi vé ni ku.

¹³ Īmi ri 'yo, "'A lě ínyá, ínyá lě fií 'a agá." 'Bo á lě 'yoó ĩmi ní 'díní, Múngú ri ngá 'dĩ'bée iza ĩrĩtrọ. Lě 'bâ áyúkí 'bâ rụ'bá ọwũ 'bãzú ãní ku, rụ'bá 'bávė rĩ, lě 'bâ ngakí ẹzị ãní Úpí ní, Úpí ri rụ'bá 'bávė rĩ ùtē nĩ.

¹⁴ Múngú ri ímụ 'bâ inga gō ídri rú drãngará gálésĩ ùkpō ívé rĩ sĩ, sũ ĩri ní Úpí Yẹsũ ri ingaá gōó ídri rú rĩ tịnị.

¹⁵ Īmi nĩkí 'yozú kínĩ rụ'bá ĩmivė rĩ, ĩri Kúrísítō vé ni 'díní kuyé? 'Bá áyúkí dō rụ'bá Kúrísítō vé nōri rizú ọwũ 'bãzú ãní, ĩri nyo múké? Adri 'díní kuyé!

¹⁶ Īmi nĩkí 'yozú kínĩ 'bá rĩ la dō ùkú ọwũ rú ni sĩ, kọpi úmúkí ĩ ícá rụ'bá ãlu gí 'díní kuyé? Ẽ'diātãšyã Búkũ Múngú vé rĩ kínĩ, "'Bá ĩrĩ 'dĩ'bée ĩ úmú adri rụ'bá ãlu."

¹⁷ 'Bo 'bá 'i úmúpi ícápi Úpí be ngá ãlu rĩ, Índrí Kúrísítō vé rĩ adri ĩri be trụ.

¹⁸ Lě ã 'bãkí ọwũ ku. Ẽnjĩkãnyã ụrụkọ 'bá rĩ ní 'oó kárakará rĩ pi, iza ĩrivė rụ'bá ku, 'bo 'bá rĩ 'bã dō ọwũ, ĩri ùnjĩkãnyã íjị rụ'bá ni gé.

¹⁹ Īmi nĩkí 'yozú kínĩ, ĩmi ãsámvú gé 'dĩgé, 'bá ãlu ãlu vé rụ'bá ĩri Jó Múngú vé ni, Índrí Uleterė rĩ ri adri 'a ni gé 'díní kuyé? Īmi nĩkí áamá 'yozú kínĩ Múngú sēé ĩmi ní Índrí Uleterė rĩ nĩ 'díní kuyé? Īmi ri adri ĩmivė ùkpō sĩ kuyé.

²⁰ Múngú je ĩmi ãjē be ãmbúgú, kúru lě ĩmi áyúkí ĩmĩ rụ'bá Múngú ri ĩnjĩzú.

7

Ūkú jengára

¹ Kúru tā ĩmi ní sīi kōkōbī agá ma zizú āní 'dīri, ma újá ĩmi ní 'dīni, múké ni, lē ágó ã je ūkú ku.

² 'Bo 'bá rī pi ní adrii ọwũ be ambamba rī sī, lē ágó ã adri ūkú ívé ni be, ūkú ã adri ágó ívé ni be.

³ Ágó rī pi ūkú rī be, lē kōpi ã úmúkí ĩ adrii trú, ógúpì ã uga 'i ógúpì ní ku.

⁴ Rù'bá ūkú rī vé rī adri 'yéńá ĩrivé ni ọ'dúkùlẹgúsī kuyé, ĩri kpá ágó rī vé ni. Rù'bá ágó rī vé rī adri 'yéńá ĩrivé ni ọ'dúkùlẹgúsī kuyé, ĩri kpá ūkú rī vé ni.

⁵ 'Bá āzi ã uga 'i rù'bá ógúpì ní ku. ĩmi lēkí dō Múngú ri zìj, lē ĩmi ẹ'yìkí trú 'yozú kíní ĩmi kukí sâ mādā Múngú ri zizú. ĩmi zìkí dō Múngú ri gí, ĩmi gōkí kúru ĩmi úmú, ã'diātāsīyā ĩmi ní ícó ĩmi a'bií bā ku rī sī, Sātánā ã ẹ'bì rí ĩmi ku.

⁶ Tā má ní 'yoó 'dīri ĩri yìkì mávè rī, 'bo á 'bā ĩri tǎimbì rú kuyé.

⁷ 'Bá rī pi céré ã adrikí té dō sū má tìjì ūkú ākó, ĩri té adri múké. 'Bo Múngú sē 'bá ālu ālu ní fēfē tā 'ozú rī nī, sē 'bá āzi ní fēfē adrizú ūkú ākó, dōku ágó ākó, āzini sē 'bá āzi ní fēfē ẹzì ngazú Múngú ní, ĩri adri ūkú be, dōku ágó be.

⁸ Á lē 'yoó 'bá ūkú ākó, dōku ágó ākó, āzini 'bá ọwuzì rú rī pi ní 'dīni, lē kōpi ã adrikí sū má ní adrii rī tìjì, ūkú ākó, dōku ágó ākó.

⁹ 'Bo kōpi ícókí dō ĩ a'bií bā ku, lē kōpi ã jekí ūkú, dōku ã jekí ágó, ã'diātāsīyā mí ní rizú drāzú ūkú úvā sī, dōku ágó úvā sī, múké ni, lē mī je ūkú, dōku mī je ágó.

10 Á lē 'yoó ũkú ágó be rĩ ní 'dĩni, lē ũkú ágó be rĩ ã ku ágó ívé rĩ ku. 'Bo tā 'dĩri á 'yo nĩ kuyé, Úpí 'yo nĩ.

11 Ũkú ágó be rĩ ku dō ágó ívé rĩ gí, lē ã áwí adrii ágó ãkó, dōku ã újá 'i gōó ágó ívé rĩ vúgá 'dãã ũzi. Lē ágó ã dro ũkú ívé rĩ ku.

12 Á lē 'yoó ĩmi ʊrʊkɔ'béé ní 'dĩni, 'bá rĩ je dō ũkú Yēsũ Kúrísitō ri ẽ'yĩpi kuyé ni, ũkú rĩ ã'yĩ dō adrii ĩri be rá, lē 'bá rĩ ã dro ũkú rĩ ku. Á 'yo tā 'dĩri nĩ, adri 'yozú kínĩ Úpí 'yo nĩ kuyé.

13 Ũkú rĩ je dō ágó Yēsũ Kúrísitō ri ẽ'yĩpi kuyé ni, ágó rĩ ã'yĩ dō adrii ĩri be rá, lē ũkú rĩ ã ku ágó rĩ ku.

14 Ágó Yēsũ Kúrísitō ri ẽ'yĩpi kuyé rĩ, Múngú ri ícó ĩri ndre 'bá ívé ni rú ĩrivé ũkú Yēsũ ri ẽ'yĩpi gí rĩ ã tā sĩ, ũkú Yēsũ Kúrísitō ri ẽ'yĩpi kuyé rĩ, Múngú ri ícó ĩri ndre 'bá ívé ni rú ĩrivé ágó Yēsũ ri ẽ'yĩpi gí rĩ ã tā sĩ. ã adri dō 'dĩni ku, anjiná kôpivé rĩ ícókí té adrii uletere Múngú ẽndrɛtɛ gé ku, 'bo nóni Múngú ri kôpi ndre anji ívé ni pi rú.

15 Ágó rĩ dō 'bá Yēsũ Kúrísitō ri ẽ'yĩpi kuyé ni, lē dō ũkú rĩ droó, lē ũkú rĩ ã 'de mụú ĩyí, dōku ũkú rĩ dō 'bá Yēsũ Kúrísitō ri ẽ'yĩpi kuyé nĩ, lē dō ágó rĩ kuú, ágó rĩ ã ku ã 'de mụú ĩyí. Ágó Yēsũ Kúrísitō ri ẽ'yĩpi gí, dōku ũkú Yēsũ Kúrísitō ri ẽ'yĩpi gí rĩ, kôpi ícókí adrii 'bá 'dĩni 'dĩri be ku, Múngú lē ã adrikí ãsámví gé sĩ tā be kírĩ.

16 Mi ũkú rĩ, mi ícó nĩ ámá íngóni 'yozú kínĩ mi ícó sē ágó mívé rĩ Yēsũ ri ẽ'yĩ rá? Dōku mi ágó rĩ, mi ícó nĩ ámá íngóni 'yozú kínĩ mi ícó sē ũkú mívé rĩ Yēsũ ri ẽ'yĩ rá?

17 Lē 'bá ālu ālu ā adri sũ Úpí Yēsũ ní ĩri ĩpēē gí rĩ tĩnĩ, āzini lē ā adri sũ Múngú ní ĩri zĩ ĩmú adrii 'bá ívé ni rú rĩ tĩnĩ. Tāĩmbĩ 'dĩri má ní lēē 'bá kānísā vé rĩ pi ārēvú céré ā 'dukí ngaá rĩ.

18 'Bá rĩ ẹ'yĩ dō Yēsũ rĩ gí, lĩkí dō ĩri ā ágélé ē tĩ* ĩsú ākūdē ẹ'yĩ drĩ Yēsũ ri kuyé, lē ā áwí adrii 'bá ĩ ní ágélé ni ē tĩ lĩ gí rĩ rú. 'Bá ĩ ní ágélé ni ē tĩ lĩ kuyé rĩ ẹ'yĩ dō Yēsũ ri gí, lē ā sē 'ĩ ágélé ē tĩ lĩ ku.

19 Lĩkí dō 'bá rĩ ā ágélé ē tĩ gí yā, dō lĩkí kuyé yā, adri tā rú ku. Tā āmbúgú rĩ, lē 'bá rĩ ā 'du tāĩmbĩ Múngú vé rĩ ngaá.

20 'Bá Múngú ri ẹ'yĩpi gí rĩ, lē ā áwí adrii sũ Múngú ní ĩri ĩpēē gí rĩ tĩnĩ.

21 Mi dō túgẹrĩ, lē mĩ adri ĩzāngā sĩ ku, mí ĩsú dō drĩwālā gí, lē mĩ ā'yĩ drĩwālā rĩ vé tā.

22 Mi dō túgẹrĩ, Úpí zĩ dō mi adrii 'bá ívé ni, ọyú mi mívé ũnjikānyā agāsĩ gí. Mi adriipi túgẹrĩ ku rĩ, Úpí zĩ dō mi adrii 'bá ívé ni, mi adri túgẹrĩ Kúrísítō vé ni.

23 Múngú je ĩmi ājē be āmbúgú. Lē ĩmi adriki túgẹrĩ nyọọkú nōri vé ni ku.

24 Má édrípĩ má ọmvúpĩ, ĩmi nóni anji Múngú vé ni, sũ má ní átá drĩdrĩ rĩ tĩnĩ, lē ĩmi áwíkí adrii sũ ĩmi ní ándúrú adrii sá ĩmi ní Yēsũ Kúrísítō ri ẹ'yĩzú rĩ gé rĩ tĩnĩ.

25 Anji ũkú adri'bée kácáná rú rĩ pi, Úpí lū má

* **7:18** 7:18 Ágélé ē tĩ lĩngará: Múngú lū Ābūrāmā ní kīnĩ, anji āgō Ābūrāmā vé rĩ pi adriki dō caá ú'dú ārō gí, lē ā úlíkí kọpi ā ágélé ē tĩ rá, lūzú kīnĩ, kọpi anji Múngú vé ni. 'Bá rĩ ā'yĩ dō 'ĩ ágélé ē tĩ sēē lĩ gí, ĩri tāĩmbĩ Mósē vé rĩ 'du nga. 'Í lā Í'dóngará 17:9-14; Ẹzĩ 15:1-5.

ní kōpivé tā kuyé. 'Bo Úpí vé éśí múké rĩ sĩ, sē má ní tā n̄ngára, ma ícó átá ĩmi ní, ĩmi ícó mávé tā yì rá.

²⁶ Īzāngā ní nóni adrií ambamba rĩ sĩ, lē ĩmi áwíkí adrií sũ ĩmi ní ándúru adrií rĩ t̄ni.

²⁷ 'Í je dō ũkú gí, lē ĩmi ā ayíkí ũkú rĩ be ku. 'Í je dō ũkú kuyé, lē mí je ũkú ku.

²⁸ 'Bo 'bá rĩ je dō ũkú, adri ũnjĩkānyā ku, mvá ũkú kácáná rú rĩ je dō ágó, adri ũnjĩkānyā ku. 'Bo 'bá ĩ je 'bá gí rĩ pi, kōpi tā ũkpó ũkpó ni pi ĩsú rá ĩvé adringára ágá. Á lē ĩmi ĩsúkí ĩzāngā ku.

²⁹ Má édríp̄i má ómvúp̄i, Úpí ri ĩgō ú'díkírĩṅá nōgó. Á lē 'yoó ĩmi ní 'd̄ini, ājē vé tā adri tā āmbúgu ku.

³⁰ 'Bá ri' 'bá āá ngo' 'bá rĩ pi, ā adrikí sũ 'bá āá ngo' 'bá kuyé rĩ pi t̄ni, 'bá āyĩkō 'bā' 'bée rĩ pi, ā adrikí sũ 'bá āyĩkō 'bā' 'bée kuyé rĩ pi t̄ni, 'bá ngá je' 'bá rĩ pi, ā adrikí sũ 'bá ngá ākó rĩ pi t̄ni.

³¹ Ngá múké mí ní ĩsú vũ dr̄igé nōgó rĩ ā adri dō gbā ngōpí, dōku mí lē dō kōpi ambamba, tā āzi múké mí ní ĩsú 'a ní gé 'd̄igé ni 'dāáyo. 'Bá n̄kí rá 'yozú k̄inĩ, tā ārēvú céré nyōókú nōri vé rĩ pi ímú de rá.

³² Á lē ĩmi rikí ĩmi ũsũú dr̄áá tā sĩ kárakará 'd̄ini ku. 'Bá ũkú jeépi kuyé rĩ, ĩri éśí 'bā ēz̄i ngazú Úpí ní, ā sē rí ĩri ní āyĩkō.

³³ 'Bo 'bá ũkú jeépi gí rĩ, ĩri éśí 'bā tā nyōókú nōri vé rĩ ũsũzú, 'í 'o tā āyĩkō sēépi ní ívé ũkú ní.

³⁴ Īrivé yĩk̄i ri 'i aco ĩr̄i. Ũkú ágó jeépi kuyé rĩ, dōku mvá ũkú adriípi kácáná rú rĩ, ĩri ívé éśí

'bã céré rizú ězị Úpí vé rĩ ngazú. Īri 'i ütē adri uletere, ri ězị nga Úpí ní. 'Bo ũkú ágó jeépi gí rĩ, ĩri ẹsị 'bã tã nyọ́ókú nōri vé rĩ ũsũzú, āzini ĩri 'yéńá ri ẹsị 'bã ězị ngazú ágó ni ní āyĩkō sēzú.

³⁵ Ma ri tã 'dĩri lū ĩmi ní, ĩmi adrikí rí āní múké, má uga ĩmi ní ũkú jengará ku. Á lē ĩmi ĩzā koó, ĩmi ngakí rí ězị Múńgú vé rĩ āní múké, ĩmivé yĩkí ā aco rí 'i ĩrĩ ku.

³⁶ 'Bá rĩ vé ẹsị lē dō kĩnĩ 'í lē ũkú kácáná rú ni jeé, ũkú rĩ adri dō ílí be āco jekí kuyé, 'bã dō ẹsị ũkú rĩ jezú, ā je ĩri ĩyí, adri ũńjĩkányā ku.

³⁷ 'Bo 'bá rĩ ũsũ dō ívé yĩkí gé 'dālé kĩnĩ, 'í je mvá ũkú rĩ ku, ĩri dō ícọ ẹbírí rú' 'bá vé rĩ a'bi rá, ā je mvá ũkú rĩ ku, tã ĩri ní 'oó 'dĩri múké.

³⁸ 'Bá ũkú kácáná rú rĩ jeépi rĩ, 'o 'dĩri múké, 'bo 'bá ũkú kácáná rú rĩ jeépi kuyé rĩ, 'o 'dĩri múké agaá rá.

³⁹ Ũkú ágó be rĩ, ágó rĩ dō drĩ ídri rú, lē ā adri ágó rĩ be, ā ku ágó rĩ ku. Ágó rĩ drā dō gí, ĩri ícọ ágó āzi je rá. 'Bo ágó ĩri ní lēé jeé rĩ, ā adri 'bá Úpí ri ẹ'yĩpí gí ni.

⁴⁰ 'Bo yĩkí mávé rĩ agá, gō dō ágó āzi jeé dīj kuyé, ĩri múké aga rá. Má ũsũ tã má ní 'yoó 'dĩri, Índrí Múńgú vé rĩ lū má ní nĩ.

8

Ínyá ĩ ní sēé ngá ĩ ní údé múńgú rú rĩ pi ní rĩ

¹ 'Bá nĩkí ínyá ĩ ní ríí sēé nyaá ngá ĩ ní údé drí sī múńgú rú rĩ pi ní rĩ vé tã rá. 'Bá nĩkí rá 'bã tã nĩngará be, tã nĩngará ri sē 'bã ri 'bã íngúńgũ, 'bo lēngará ri sē 'bã 'bá ọgũpịi ẽ ĩzā ko rá.

2 'Bá 'yoópi kínĩ 'í nĩ tã ambamba rĩ, nĩ drĩ tã rĩ caá sũ ìri ní lěé rĩ tĩnị kuyé.

3 'Bo 'bá Múngú ri lěépi rá rĩ, Múngú nĩ ìri rá.

4 Ínyá ì ní sěé ngá ì ní údé drị sĩ múngú rú rĩ pi ní rĩ vé tã, 'bá nĩkí rá 'yozú kínĩ, ngá ì ní údé múngú rú rĩ pi céré ẹzị àkó vũ drịgé nōgó, 'bo Múngú ri 'yéná àlu.

5 Ngá káràkará 'bũ gé 'dālé rĩ pi, àzini vũ drịgé nōgó rĩ pi ì kòpi zị múngú, àzini úpí, 'bá ụrukọ ri múngú káràkará rĩ pi ìnjị, àzini úpí káràkará rĩ pi ìnjị.

6 'Bá nĩkí rá Múngú ri 'yéná àlu, ìri Ẹtẹpi, gbi ngá rĩ pi àrěvú céré nĩ, 'bà ri adri ídri rú ẹzị nga ìri ní. 'Bávé Úpí ìri 'yéná Yẹsũ Kúrísítō 'i. Gbi ngá rĩ pi àrěvú céré nĩ, sě 'bá ní ídri rĩ nĩ.

7 'Bo 'bá Yẹsũ ri ẹ'yĩ 'bá gí rĩ pi ã ụrukọ nĩkí ngá ì ní údé drị sĩ múngú rú ẹzị àkó rĩ pi vé tã kuyé. 'Bá rĩ pi ã ụrukọ ụsũkí kínĩ, ngá ì ní údé drị sĩ múngú rú rĩ pi ùkpō be, kòpi ri 'o ụrị sĩ, kòpi ụsũkí ì nyakí dō ínyá ì ní sěé ngá ì ní údé drị sĩ múngú rú rĩ pi ní rĩ gí, 'dĩri lũ kínĩ ì 'okí ùnjĩkányā gí.

8 Ádarú Múngú ã'yĩ 'bà ànyāngā ã tã sĩ ku, 'bá nyakí dō ngá kuyé drāāāsīyā, ícọ adrií ùnjị ku, 'Bá nyakí dō rá, ícọ lűú 'yozú kínĩ 'bà múké 'dini ku.

9 Īmi ndrekí múké, yĩkị ĩmivé ngá a'bizú ku 'dĩri sĩ. Lě ĩmi sěkí 'bá yĩkị be ụrị rú rĩ pi fií ùnjĩkányā agá ku.

10 'Bá yĩkị be ụrị rú rĩ pi ndrekí dō mi ri ínyá ì ní sěé ngá ì ní údé múngú rú rĩ pi ní rĩ nya úrí

jó agá 'dǎá, ícó nyo fí muú ínyá ĩ ní sēé ngá ĩ ní údé múngú rú rĩ pi ní 'dĩri nyaá ĩndĩ ku?

¹¹ Tā n̄ngárá mívé 'dĩri, ĩri sē mi 'bá ẹ'ȳngárá be mǎdǎ Kúrísítō ní drǎá ĩri ā tā s̄i rĩ iza rá.

¹² Īmi sēkí dō 'bá ȳĩkí be ẏr̄i rú rĩ fíí ũnj̄kǎnyā agá, 'dĩri lū kínĩ ĩmi 'okí Kúrísítō ri ũnj̄j̄.

¹³ 'Bo zǎá má ní nyaá rĩ sē dō má ẹdr̄ip̄i dōku má ọmv̄up̄i ri fíí ũnj̄kǎnyā agá, má ícó gōó zǎá nyaá d̄j̄i ǎlun̄áni ku, má sē rí ĩri 'deé ũnj̄kǎnyā agá ku.

9

Ẹz̄i ĩ ní ǎ'ȳĩ Páũlũ ǎ nga rĩ

¹ Má ǐs̄ú dr̄iwǎlǎ gí. Ma 'bá áyúǎyũ ni. Á ndre 'bávé Úpí Yēsũ ri mâ m̄i s̄i rá. Ẹz̄i má ní ngaá rĩ sē ĩmi ẹ'ȳĩkí Úpí ri gí.

² 'Bá ẏr̄uk̄o'bée ẏs̄ũkí kínĩ má adri 'bá áyúǎyũ ni ku, ádarú ĩmi m̄i gé 'dǎlé ma 'bá áyúǎyũ ni! ǎ'diātās̄iyā ĩmi ní tā má ní átá rĩ ȳj̄i rá, āzini ĩmi ní Yēsũ ri ẹ'ȳj̄i rá rĩ s̄i, 'dĩri lū kínĩ ma 'bá áyúǎyũ Úpí vé ni.

³ 'Bá rĩ pi kádō rií ẹz̄i ĩ ní ǎ'ȳĩ má nga rĩ vé tā uzīj̄i, á ri új̄á k̄opi ní 'd̄ini.

⁴ 'Bá Bǎr̄únábǎ be, 'bá ícókí nyo ǎnyǎngǎ nyaá, āzini ngá mv̄uú ĩndĩ ku?

⁵ 'Bá nyo ícó ũkú Yēsũ ri ẹ'ȳi' 'bá gí rĩ pi je 'bá ní ũkú rú j̄i muzú 'bá vú s̄i ĩndĩ s̄i 'bá áyúǎyũ ẏr̄uk̄o'bée ní jeé, Úpí ẹdr̄ip̄i ní jeé, āzini Pét̄eró ní jeé rĩ t̄in̄i rá?

⁶ 'Bá 'yéná Bǎr̄únábǎ be, ẹz̄i 'bá ĩzǎ kozú rĩ 'bá rikí nyo ngaá 'bá dr̄i s̄i?

7 'Bá ãzi ri nyo ícò ẹ̀zì nga ãngáráwá rú, ìri 'i ùfě ùgōgōlé rú rá? 'Bá rĩ sa dō pẹ̀tì vinyọ̀ vé rĩ pi, ícò nyo ù'a ni ìtĩ nyaá ku? 'Bá rĩ dō ri kábìlō úcé, ícò nyo lé ni zoó mvuú ku?

8 Má átá tã 'dĩri yĩkì 'bá áda vé ni sĩ kuyé. Tãimbì Múngú vé rĩ átá nyo tã rĩ sũ 'dĩri tĩnì.

9 ã'diātāsīyā sīkí tãimbì Mósē* vé rĩ agá kínì, "Tì mēēnìgò riipi ãnyāngā ã fí coópi rĩ,† lē mí úmbé tì ni cí ku," Ìmi kádō ọ̀sũ Múngú ri 'yéńá tì rĩ pi ã tã mba áyu?

10 Ádarú Múngú átá nyo tã 'dĩri 'bâ tã sĩ kuyé? Átá tã 'dĩri 'bâ tã sĩ rá, ã'diātāsīyā 'bá ọ̀mvú 'áápi rĩ, ìri ẹ̀sì 'bã ọ̀mvú rĩ 'ázú, ãzini 'bá ãnyá triipi rĩ, ìri ẹ̀sì 'bã ãnyá rĩ ã fí údézú, kọ̀pi ri ẹ̀zì rĩ ãlě ì ásámvú gé sī, ì ìkūnākí rí ãnyá rĩ bēnì.

11 'Bá rikí dō ọ̀'dùkọ̀ múké Múngú vé rĩ ùlũú ìmi ásámvú gé sũ ì ní úri rií rĩ tĩnì, 'bá ícókí nyo ngá múké ọ̀sú ẹ̀'yì ìmi vúgá ku?

12 Ìmi dō ri ngá sē 'bá ọ̀rukọ̀'béé ní rá, kọ̀pi ní tì Múngú vé rĩ sēé ìmi ní rĩ sī, 'bá kokí ìmi ìzā, ndě 'bá ọ̀rukọ̀ vé rĩ rá, ìmi ọ̀sũkí ìri ùńjì ìmi ní ngá sězú 'bá ní? 'Bo 'bá 'bākí ẹ̀sì ngá ìmivé

* 9:9 9:9 Mósē: Yōsēpā kā drāá gí, 'bāgú Ẹ̀jẹ̀pétò vé rĩ 'bã anjì Ìsērélě vé rĩ pi ẹ̀zì ngáa túgẹ̀rì rú caá ilí mụ̀dđũrũlũ sụ (400). Kúru Múngú ní Mósē ri ìpězú ímúzu anjì Ìsērélě vé rĩ pi pazú adringará túgẹ̀rì rú rĩ agásì. Múngú sē tãimbì rĩ Mósē ní, ã lū anjì Ìsērélě vé rĩ pi ní, sězú ì ní tãimbì rĩ zìzú tãimbì Mósē vé ni ãní. Tìkí Mósē ri ọ̀sú àkūdē ilí rĩ ca élifū àlu mụ̀dđũrũlũ sụ (1,400), ọ̀sú àkūdē tìkí drì Yēsù ri kuyé. 'Í lā Wũngará 2-24. † 9:9 9:9 Mēēnìgò riipi ãnyāngā ã fí coópi rĩ: Yāhúdì rĩ pi ri ìvé tì mēēnìgò rĩ pi áyú ri pẹ̀tì use ãnyāngā ì ní lēé coó rĩ drìgẹ̀ sī, tì mēēnìgò rĩ pi kúru ãnyāngā rĩ ã fí co lù sị ni gé sī. 9:9 9:9 Dětōrōnómé 25:4

rĩ drĩgέ kuyé, 'bá úmbékí éśí rá, ã'diātāsīyā 'bá lēkí ú'dúkó múké Kúrísítō vé rĩ ã létì ugaá ku.

13 Īmi nĩkí 'yozú kínĩ 'bá ēzì nga'bá Jó Múngú vé rĩ agá rĩ pi ìvé ãnyāngā ïśú Jó Múngú vé rĩ agá 'dĩgέ ũgōgō 'dĩni kuyé? Īmi nĩkí ámá 'yozú kínĩ 'bá ri'bá rōbōṅō zā'bée vūrā rōbōṅō zāzú rĩ gé rĩ pi ìvé ngá ïśú íngázú rōbōṅō ï ní rií zāá rĩ gé 'dĩni kuyé?

14 Úpí ezì kpá 'dĩni kínĩ, 'bá ri'bá ú'dúkó múké rĩ ũlũ'bá rĩ pi, kōpi ìvé ngá rú'bá nōri ã tā mbazú rĩ pi ïśú ú'dúkó múké ï ní rií ũlũú rĩ sī.

15 'Bo ú'dúkó múké má ní ũlũú ĩmi ní rĩ sī, á zì ngá rú'bá nōri ã mbazú ni ĩmi vúgá kuyé. Á sī kōkō'bì 'dĩri sēé ĩmi ní 'yozú kínĩ ĩmi sēkí má ní ngá 'dĩni ku. Mā drā té dō 'dĩisī rá múké, 'bá āzi ã újā rí létì má ní tā rĩ ũlũzú mūfēngā ākó rĩ túngú ku.

16 Má ícó ma íngú ú'dúkó múké má ní ũlũú rĩ vé tā sī ku, ã'diātāsīyā Múngú ĩpē ma ú'dúkó múké rĩ ũlũú nĩ, má ũlũ dō ku, lē mā ïśú drĩlē ũnjí!

17 Mā ũlũ dō ú'dúkó múké rĩ píríkini drāāāsīyā, ma āndēma ni ïśú rá. Múngú ĩpē ma ú'dúkó múké rĩ ũlūngará gá nĩ, má ĩpē ma nĩ kuyé.

18 Dō tā rĩ sū 'dĩri tĩnì, mávé āndēma ri adri ā'di? Īri drĩlē múké má ní ú'dúkó múké rĩ ũlũzú píríkini, á lē 'yoó kínĩ ã ũfēkí ma ũfēfē ú'dúkó múké má ní ũlũú rĩ sī 'dĩni ku.

19 Mā adri dō ātí'bá ku drāāāsīyā, má újā ma adrii ātí'bá rú 'bá rĩ pi ní céré, kōpi ã újákí rí éśí Kúrísítō rĩ ē'yìzú āní bēnĩ.

20 Ma dō Yāhúdī rī pi āsámvú gé, ma ma újá tã Múngú ní lūú Yāhúdī rī pi ā 'okí rī 'dụ nga, kôpi ẹ'yīkí rí Yēsũ Kúrísítō rí āní. Má ícọ dō tǎimbị Mósē vé rī 'dụú ngaá céré ku drāāāsīyā, má ẹ'yī tǎimbị rī 'dụú ngaá rá, 'bá tǎimbị rī 'dụ'bá nga'bá rī pi ẹ ẹ'yīkí rí Kúrísítō rí āní.

21 Ma dō 'bá adri'bá Yāhúdī rú ku rī pi āsámvú gé, ma ma újá adri sũ kôpi tịni, á 'dụ tǎimbị Yāhúdī rī pi vé rī ngaá ku, 'bá tǎimbị rī 'dụ'bá nga'bá ku 'dī'bée ā újákí rí ĩ Kúrísítō rí ẹ'yī. 'Bo mâ 'dụ dō tǎimbị 'dī'bée ngaá ku drāāāsīyā, ma rí Kúrísítō vé tǎimbị 'dụ nga.

22 Ma dō 'bá ẹ'yīngará be mũnyámúnya rī pi āsámvú gé, ma kpá ma újá adri sũ kôpi tịni, kôpi ā újákí rí ẹsị Kúrísítō rí ẹ'yízú āní. Má kǎdō adrií 'bá āndiāndí rī pi āsámvú gé, ma rí tã rī 'o lẹtị be āndiāndí, ā sē rí 'bá kárákará ẹ ẹ'yīkí rí Yēsũ rí āní.

23 Á 'o tã 'dī'bée 'dini ú'dúkọ múké rī ā tã sī, mâ ịsú rí kpá tākiri ĩndī.

24 Īmi nīkí rá 'yozú kínī 'bá kárákará pi ícọ ọngú nju, 'bo 'yéjá 'bá ālu rí nju aga, ĩri āndēma ni ịsú nī 'dini kuyé? 'Bo lē ĩmi njukí ọngú rī, ĩmi ịsúkí rí āndēma rī āní.

25 'Bá ọngú nju'bá rī pi, kôpi rí ĩ ímbá ọngú rī ā njungará sī. Kôpi ọngú rī nju, ĩ kôpi ní kǔlǎ adriipi caápi ílǐ be āco ku ni sē, 'bo ọngú 'bá ní njuú rī, ĩri sē 'bá kǔlǎ adriipi mụzú nyonyo ni ịsú.

26 Kúru á nju ọngú rī mụzú yīkí ākó ku. Ma dō ũmbā fụ, á dī 'bá rī koro ku.

27 Ma rí ma ímbá, mâ ũtē rí mâ rú'bá āní. Má

kādō ú'dúkọ múké rī ũlūú 'bá rī pi ní, á lē tā ũnjí 'oó ku, Múngú ã gā rí ma ãní ku.

10

Lē ē ñnjíki ngá ĩ ní údé múngú rú rī pi ku

¹ Má édrípíi má ómvúpíi, lē ĩmi ãvíkí tā 'i ngaápi 'bá é'bípíi rú'bá gá ãngū ã'wí cínyáfā rú rī agá 'dāri sī ku, Múngú ĩpē ĩrībítì ímú kòpi ē drī òzũú, kòpi ní kúru zozú yĭ tafu rī agásī.

² Sēkí kòpi ní bātízīmū ĩrībítì rī agá 'dāá, āzini yĭ tafu rī agá 'dāá, kòpi gōkí ícá 'bá Mósē ã pámvú ũbī'bá ni pi.

³ Kòpi ārēvú céré nyakí ínyá ālu ālu íngápi Múngú ídri sēepi rī vúgá rī,

⁴ āzini kòpi mvúkí yĭ Múngú ní sēé ídipi ĩfũúpi írā agásī rī, írā 'dāri 'de mụzú kòpi be trú, írā 'dāri Kúrísítō 'i.

⁵ 'Bo 'bá 'dā'bée ndéé ni pi Múngú adri kòpi sī āyĭkō sī kuyé. Kòpivé āvū u'dekí kuú ãngū ã'wí cínyáfā rú rī agásī céré.

⁶ Tā 'i ngaápi kòpi rú'bá gá 'dāri, ĩri ãngū ímbá, ã sē rí 'bā fíkí rí tā kòpi ní 'oó ũnjí 'dāri 'oó ĩndī ku.

⁷ Lē ĩmi rikí ngá ĩ ní údé múngú rú rī pi ñnjíi ku, sū ĩ ní sī Búkū Múngú vé rī agá rī tĭnĭ, "Bá 'dā'bée úríkí vūgá, kòpi rikí ngá nyaá, āzini kòpi rikí ngá mvuú, kòpi gōkí ngaá uru ríi úngó págánō vé rī tuú."

⁸ Lē 'bā rikí òwū 'bāá sū 'bá 'dā'bée urukọ ní 'bāá rī tĭnĭ ku, sē ú'dú ālu agá, 'bá rī pi ũdrākí caá élífū pŭkú ĩrĭ drī na (23,000).

9 Lē 'bâ ũ'bĩkí Úpí ri sũ kōpi ã ʊrʊkɔ ní ũ'bĩj, ĩnĩ rĩ pi ní kōpi ugaá ũdrǎá rĩ tĩnĩ ku.

10 Lē ĩmi rikí unuú sũ kōpi ã ʊrʊkɔ ní unuú, sēzú mǎlǎyíkǎ āngũ ú'dĩpi rĩ ní kōpi ú'dĩ ũdrǎá rĩ tĩnĩ ku.

11 Tǎ 'dĩri nga 'i kōpi ã rʊ'bá gá 'bá ní ũ'bĩtǎ rú. Sĩkí tǎ 'dĩri Búkũ Múngú vé rĩ agá, 'bâ adri'bá ca'bá cĩmgbá ú'dũ ũdũ vé rĩ gé rĩ pi ímbázú ānĩ.

12 Tǎ āzi ũ'bĩ dō mi, mí ũsũ dō kínĩ mi ícɔ pá tu ũkpó ũkpó rá, lē mĩ ndre múké, mĩ fi rí ũnjĩkǎnyǎ agá ku.

13 Ū'bĩngárǎ ĩ ní ĩmi ũ'bĩzú 'dĩri adri nyo sũ ĩ ní 'bá ʊrʊkɔ ũ'bĩj rĩ tĩnĩ, 'bo Múngú ri ɛsĩ 'bǎ céré ku tǎ 'í ní lēé 'oó rĩ drĩgé, ícɔ ādróko ri sēé ĩmi ũ'bĩj ĩmivé ũkpō ndēzú ku. 'Bo ũ'bĩkí dō ĩmi, ĩri ĩmi ní lētĩ lũ, ĩmi tukí rí pá ānĩ tĩtĩ.

Īnyá ĩ ní sēé ngá ĩ ní údé múngú rú rĩ pi ní rĩ, āzini ĩnyá Úpí vé rĩ

14 ĩmi mávé ũndĩ má ní lēélē rĩ pi, lē ĩmi ĩnjĩkí ngá ĩ ní údé rií ĩnjĩj múngú rú rĩ pi ku.

15 ĩmi 'bá tǎ nĩ'bá gí ni pi, lē ĩmi ámákí tǎ má ní rií átá ĩmi ní 'dĩri múké múké.

16 'Bá kǎdō rií Múngú ri zĩj ã 'bǎ tǎkĩri kópō rĩ drĩgé, āzini 'bá kǎdō rií vĩnyō rĩ mvuú, 'dĩri adri 'yozú kínĩ 'bǎ nyo ri ārí Kúrísitō vé rĩ mvu kuyé? Āzini 'bá kǎdō rií pánga ri ũndĩ ālēé 'bá āsámvú gé sĩ, 'dĩri adri 'yozú kínĩ 'bǎ nyo ri rʊ'bá Kúrísitō vé rĩ nya kuyé?

17 'Bá kãdō rií pánga ãlu 'dĩri ãlěě 'bá ãsámvú gé sī, ĩri lū kínĩ, 'bã adri'bã kárakarã nõ'bée, 'bã rú'bã ãlu.

18 Ĩmi ũsũkĩ drĩ 'bã ĩsērélě vé rĩ pi vé tã kã, kôpi kãdō rií ĩ úmú vũrã rõbõᅇᅇ zãzú rĩ gé ngá ĩ ní zãã rõbõᅇᅇ rú rĩ ã nyangárã gã, kôpi ri Múngú ri ĩnjĩ.

19 Mã 'yo rí kínĩ rõbõᅇᅇ ĩ ní rií zãã ngá ĩ ní údé drĩ sī múngú rú 'dĩri ní rĩ, ĩri nyo ẽzĩ be? Dõku ngá ĩ ní údé drĩ sī múngú rú 'dĩri, ĩri nyo ẽzĩ be?

20 Adri 'dĩni kuyé, tã má ní 'yoó rĩ, ĩri 'dĩni, rõbõᅇᅇ pãgã nõ rĩ pi vé rĩ, kôpi ri sē índrí ũnjĩ rĩ pi* ní, adri Múngú ní kuyé. Á lě ĩmi úmúkĩ ĩmi tã 'oó índrí ũnjĩ rĩ pi be ku.

21 Ĩmi ícókĩ rií ngá mvuú kópõ Úpí vé rĩ agã, ĩsú ãkũdē ĩmi kpã ri ngá mvuú kópõ índrí ũnjĩ rĩ pi vé rĩ agã ĩndĩ 'dĩni ku, ĩmi ícókĩ úrí ngá nyaá mísã Úpí vé rĩ drĩgē, ĩsú ãkũdē ĩmi kpã ri ngá nya índrí ũnjĩ rĩ pi vé mísã drĩgē ĩndĩ 'dĩni ku.

22 'Bã 'okí dõ sũ 'dĩri tĩnĩ, tã 'dĩri sē nyo jĩkó 'de Úpí agã ku? Ĩmi kãdō ũsũ, 'bã nděkĩ nyo Úpí ri ũkpõ sī rá?

'Bã Yēsũ ri ẽ'yĩ'bã gĩ rĩ pi drĩwãlã ĩsú rá

23 Ĩmi uruᅇo 'yokĩ kínĩ "'Bã ícõ tã ãrěvú 'bã ní lěé rĩ pi 'dũ nga rá.'" 'Bo á lě 'yoó ĩmi ní 'dĩni, tã

* **10:20** 10:20 Índrí ũnjĩ rĩ pi: Índrí ũnjĩ rĩ pi ándúru málãyĩkã Múngú vé ni 'bũ gé 'dãã, kôpi nõkĩ tãĩmbĩ Múngú vé rĩ, Sãtãnã ri kôpivé ãmbúgú. Múngú ídrõ kôpi 'bũ gé 'dããsĩ vũgã nõõ, kôpi gõkĩ ufuú índrí ũnjĩ, kôpi ri 'bã rĩ pi ní ĩzãngã sē vũ drĩgē nõgõ. 'Í lã l'dangárã 12:7-9.

rĩ pi ārēvú céré ngakí adrií múké ku, dōku ícókí ĩmi ĩzā koó ku.

²⁴ Lē 'bā rikí 'yéŋá 'bā tā ũsũú áyu ku, lē 'bā ũsũkí 'bá ụrụkọ ã tā ĩndĩ.

²⁵ Zāá ĩmi ní jeé jōkōŋĩ gé rĩ,† lē ĩmi nyakí ĩri nya nya. Lē ĩmi zíkí 'yozú kínĩ zāá nōri íbíkí íjị ngōósìla yā 'dínì ku.

²⁶ Búkū Múngú vé rĩ 'yo kīnĩ, “Vũ nōri, ĩri Úpí Múngú vé ni, āzini ngá 'a ni gé rĩ pi céré Úpí vé ni.”

²⁷ 'Bá Múngú ri nǎipi kuyé rĩ zị dō ĩmi mụú ínyá nyaá, ĩmi lēkí dō mụú rá, ĩmi mụkí íyí. ĩmi nyakí ngá ĩ ní sēé ĩmi ní rĩ. Lē ĩmi zíkí 'yozú kínĩ ínyá nōri íbíkí íjị ngōósìla yā 'dínì ku.

²⁸ 'Bo 'bá āzi 'yo dō ĩmi ní kínĩ zāá 'dĩri zākí ĩri rōbōŋō rú ngá ĩ ní údé múngú rú rĩ pi ní, lē ĩmi nyakí ku, ã'diātāsīyā 'bá 'dĩri ní lúú ĩmi ní gí rĩ sī, ã sē rí 'bá 'dĩri ní ĩzāngā ku.

²⁹ Tā má ní 'yoó 'dĩri adri 'yozú kínĩ á 'yo 'yéŋá ĩmi tā sī kuyé, á 'yo 'bá tā rĩ 'yoópi ĩmi ní 'dĩri vé tā sī ĩndĩ. ĩmi ụrụkọ 'yokí kínĩ, “Ma ícó ngá rĩ pi ārēvú nya céré rá, 'bá āzi ũsũ dō kīnĩ mâ nya ngá āzi ku, ngá 'bá 'dĩri ní ũsũú 'yozú kínĩ mâ nya ngá 'dĩri ku rĩ ã'di?”

³⁰ Ngá má ní lēé nyaá rĩ, ma dō ri Múngú ní ōwō'dífō sē ānì rá, ã'di ri ícó 'yo kínĩ tā má ní 'oó 'dĩri ũnjí nĩ?”

³¹ ĩmi dō ri ngá nya, ĩmi dō ri ngá mvụ, āzini ĩmi dō ri ẹzị nga, tā ĩmi ní 'oó rĩ, ã sē ĩngúkí rí

† **10:25** 10:25 Zāá ĩmi ní jeé jōkōŋĩ gé rĩ: 'Bá rĩ pi ri zāá ĩ ní rii sēé rōbōŋō rú ngá ĩ ní rii údé múngú rú rĩ pi ní rĩ ụzị jōkōŋĩ 'dāri agá. **10:26** 10:26 Sāwúmā 24:1

Múngú ri āní.

³² Lē ĩmi ugakí 'bá ɔ̀ɔ̀kɔ̀ ní lẹ̀tì ku, Yāhúdì rī pi ní lẹ̀tì ku, Gíríkì rī pi ní lẹ̀tì ku, dōku ā ugakí 'bá kǎnísā Múngú vé rī agá rī pi ní lẹ̀tì ku.

³³ Ma ri sē 'bá kárákará pi ri āyĩkō ɪ́sú. Tǎ má ní 'oó rī adri 'yozú kínĩ ĩri 'yéná āyĩkō sē má ní ọ̀'đúkùlẹ̀ kuyé, ĩri āyĩkō sē 'bá rī pi ní céré, kọ̀pi ẹ̀ ɪ́súkí rí pangará āní.

11

¹ Lē ĩmi 'đukí tǎ rī ngaá, sǔ má ní tǎ Kúrísítō vé rī 'dujú ngaá rī tịni.

Lẹ̀tì Múngú ri ɪ̀njǐzú rī

² Ma ri ĩmi íngú, ā'diātāsīyā ọ̀'đú céré ĩmi ní ríí má tǎ ọ̀sǔọ̀, āzini ĩmi ní ríí tǎ má ní ímbá ĩmi ní rī 'dujú ngaá rá rī sī.

³ Á lē ĩmi nǐkí áamá 'yozú kínĩ, āgō rī pi āmbúgú ǔkú rī pi drǐgẹ̀, Kúrísítō ri āmbúgú āgō rī pi drǐgẹ̀, Múngú ri āmbúgú Kúrísítō drǐgẹ̀.

⁴ Ágó riípi Múngú ri zǐpi, dōku riípi tǎ Múngú ní i'daá rī ọ̀lǔọ̀pi 'í drǐ ọ̀zǔọ̀pi bǔngó sī cí rī, ĩri 'í ní drǐnjá sē.

⁵ ǔkú riípi Múngú ri zǐpi, dōku riípi tǎ Múngú ní i'daá rī ọ̀lǔọ̀pi 'í drǐ ọ̀zǔọ̀pi bǔngó sī kuyé rī, ĩri 'í ní drǐnjá sē, ĩri índré sǔ fakí drǐ'bí ni gí tịni.

⁶ ǔkú 'í drǐ ọ̀zǔọ̀pi bǔngó sī cí kuyé rī, lē ā fa 'í drǐ'bí rá. Drǐ'bí fangará rī dō ĩri ní drǐnjá sē, lē ā ọ̀zǔ 'í drǐ bǔngó sī cí.

7 Lē ágó ã õzũ 'î drĭ bõngó sĭ cí ku, ã'diātāsĭyã Múngú gbi ĩri sũŭ 'í tĭnĭ, ě íngúkí rí Múngú ri ãní. 'Bo ũkú ri sĕ ĩ 'bá ágó ri íngú ãní íngúngũ.

8 Ágó ri gbikí ĩri íngázú ũkú ã rụ'bá gá kuyé, 'bo gbikí ũkú ri íngázú ágó rụ'bá gá.

9 Í'dóngará gá 'dǎá, gbikí ágó ri ũkú ě ĩzǎ koó kuyé, 'bo gbikí ũkú ri ágó ě ĩzǎ koó.

10 Lē ũkú ã õzũ 'î drĭ bõngó sĭ cí, ĩri lũ kĭnĭ 'du ágó ni vé tǎimbĭ ngaá rá, mǎlǎyĭkǎ rĭ pi adri ãní ãyĭkō sĭ.

11 'Bá Úpí ri ẹ'yĭ'bá gí rĭ pi ǎsámví gé, lē ágó pi ũkú be, kōpi ě ẹ'fĭkí ĩ ílébe ílébe.

12 Ádarú ũkú ĩ ní gbií drĭdrĭ rĭ, gbikí ĩri ĩfũú ágó rụ'bá gá, ũkú rĭ pi tĭkí ágō rĭ pi nĭ. 'Bo Múngú gbi ngá rĭ pi ǎrĕvú céré nĭ.

13 Lē ĩmi ámákí tǎ 'dĭri, ũkú ri dō Múngú ri zĭ, õzũ dō 'î drĭ bõngó sĭ kuyé, ĩri nyo múké?

14 Ádarú ágó ku dō 'î drĭ'bí dụú ǎco, sĕ nyo ĩri ní drĭnjá ku?

15 Ũkú vé drĭ'bí dụ dō ǎco, ĩri sĕ ĩri adri ãní ũnyĭ be, ĩrivé drĭ'bí ǎco 'dĭri sĕkí ĩri ní drĭ õzũzú ãní.

16 Tǎ 'dĭri ĩri lĕtĭ ĩ ní rizú tǎ 'ozú ãní kǎnĭsǎ Múngú vé rĭ agá rĭ, lē 'bá ǎzi ã 'bǎ ǎgátá tǎ má ní 'yoó 'dĭri sĭ ku.

Tǎ ĩ ní ũtĭŭ 'bá rĭ pi úmúkí dō ĩ vĭnyõ mvungará gá rĭ

17 Tǎ má ní lĕé ẹzĭ ĩmi ní 'dĭri adri 'yozú kĭnĭ ma ri ĩmi íngú 'dĭni kuyé, ã'diātāsĭyã ĩmi kádō rĭí ĩmi úmú, ĩmi ri tǎ ũnjĭ 'o, ĩmi lĕkí tǎ múké 'oó ku.

18 Īmi 'bá kǎnísǎ vé 'dī'bée, á yì kǐnī, ĩmi kádō ríi ĩmi úmú, ĩmi ri ĩmi acoco. Á nī á má rá, tā ʊrukọ má ní yì 'dī'bée ĩri tā áda.

19 Á nī rá 'yozú kǐnī, acongára anigé ĩmi ǎsámvú gé, Múngú ri ícó tā pìrì rī lū ĩmi ní nī.

20 Īmi kádō ríi ĩmi úmú vūrǎ ǎlu gé ín yá nyangára gá, ǎzini vinyọ mvungára gá, ĩmi 'dukí tā ni ngaa pìrì ku. 'Dīri lū 'yozú kǐnī ĩmi ri ín yá Úpí vé rī nya 'díní ku.

21 Sǎ ín yá nyazú rī gé, 'bá ǎlu ǎlu ri í'dó ívé ngá nya ọ'dúkùlẹ, tẹ ógúpì ri ku. 'Bá ʊrukọ ri adri ẹbírì sī, 'bá ʊrukọ ri ĩmērē ĩmērē.

22 Īmi jó ǎkó ĩmi ní rizú ngá nyazú, ǎzini ngá mvuzú? Īmi ri kǎnísǎ Múngú vé rī ide, ǎzini ĩmi ri drĩnjá sē 'bá ngá ǎkó rī pì ní kuyé? Mǎ 'yo rí ĩmi ní tā íngóni? Īmi lēkí mǎ íngú ĩmi? Má ícó ĩmi íngú tā 'dīri sī ku.

Ínyá Úpí vé uletere rī vé nyangára

(Mátáyo 26:26-29; Mǎrǎkō 14:22-25; Lúkǎ 22:14-20)

23 Tǎ má ní ímbá ĩmi ní 'dīri má íbì ịsù Úpí Yésù vúgá. Ịnị́nǎ ị ní ĩri ǎ ụli 'bezú 'dǎri gé, í'dú pángá,

24 ĩri ní ọwò'dífô sězú Múngú ní, ĩri ní pángá rī ǎndízú. ĩri ní 'yozú kǐnī, "'Dīri mávé rù'bá ị ní sēé ĩmi ní rī. ĩmi 'okí 'díní, ĩmi ígákí rí mǎ tā ǎní."

25 Ínyá rī ǎ vùdrị gé, ĩri ní kópō rī í'dújú, ĩri ní 'yozú kǐnī, "Kópō 'dīri ĩri ụndĩ ú'dí ị ní rụjù mávé ǎrí sī rī, ĩmi mvukí ĩri, ĩmi ígákí rí mǎ tā ǎní."

26 Sâ céré sī, ĩmi kãdō rií pánga rĩ nyaá, âzini ĩmi kãdō rií vinyõ kópõ agá rĩ mvuú, ĩmi ri Úpí vé drãngará ã tâ ũlũ 'bá rĩ pi ní cĩngbá cazú lókí ĩri ní ĩgõzú rĩ gé.

27 'Bo 'bá riípi pánga rĩ nyaápi, âzini kópõ Úpí vé rĩ mvuúpi létì be pìrì ku rĩ, 'o 'dĩri tâ ũnjí Úpí vé rù'bá ã tâ sī, âzini ĩrivé ãrì ã tâ sī.

28 Tã 'dĩri sī, lē mī áamá mi ũgbále, mī íbí rí vinyõ rĩ mvuú ndõ.

29 'Bá pánga rĩ nyaápi, âzini vinyõ rĩ mvuúpi ũnjĩkãnyã drĩgé, nĩĩpi áamápi 'yozú kínĩ 'i rù'bá Kúrísítõ vé ni kuyé rĩ, ĩ tâ lì drĩ ni gé rá.

30 Tã 'dĩri sī, ĩmi ãsámvú gé, sē drã fi 'bá kárakará pi ã rù'bá gá, kòpi ícákí ũkpõ ãkó, urukò'bée ũdrákí rá.

31 'Bo 'bá áamáki dõ 'bávé tâ ũgbále gí, ícókí tâ lì 'bá drĩgé ku.

32 Úpí ĩrĩñã dõ 'bâ, ĩri 'dĩri 'bâ útú adri pìrì, sē ã lìkí rí tâ 'bá drĩgé sũ ĩ ní lì 'bá vũ drĩgé rĩ pi drĩgé rĩ tĩni ku.

33 Má édrípìi má ómvúpìi, ĩmi kãdō ĩmi úmú ínயá Úpí vé rĩ ã nyangará gá, âzini vinyõ rĩ ã mvungará gá, lē ĩmi tēkí ĩmi õgũpìi ē ícákí céré ũgbále.

34 Èbìrì fù dõ mi káyĩ, lē kōdō mī nya ínயá mívé ãngá 'dãá ũgbále, ĩmi kãdō ĩmi úmú, ã lìkí rí tâ ĩmi drĩgé ku.

Má kãdō caá ĩmi vúgá 'dĩlé, ma kúru mụ ĩmi ní tâ urukò'bée ũlũ ndõ.

12

Ūkpō Índrí Uleterē rĩ ní sēē 'bá rĩ pi ní rĩ

¹ Má ẹdrípìí má ọmvúpìí, á lē fēfē Índrí Uleterē rĩ ní sēē 'bá rĩ pi ní rĩ vé tã ímbá ìmi ní, ìmi nǐkí rí tã ni múké.

² Ìmi nǐkí rá 'yozú kínĩ, ìmi ní drĩ ọtú adrízú pāgánō rú rĩ gé, ũ'bākí ìmî mị, sē ìmi kùkí lẹtì ũnjí gé, ìmi ríkí ngá ĩ ní údé múngú rú átá'bá ku rĩ pi ìnjìí.

³ Á lē lūú ìmi ní 'dini, Índrí Múngú vé rĩ dō ri ìmî drĩ ko nĩ, ìmi 'yo Yēsũ ri Úpí, ìmi ícókí Yēsũ ri u'daá ku.

⁴ Fēfē Índrí Uleterē rĩ ní sēē 'bá rĩ pi ní rĩ céré àndiándí, 'bo Índrí àlu àlu 'dĩri ri ũkpō rĩ sē nĩ.

⁵ Ẹzì 'bá ní ríí ngáá rĩ pi céré àndiándí, 'bo 'bà ri ẹzì rĩ nga Úpí àlu 'dĩri ní.

⁶ Ẹzì 'bá ní ríí ngáá rĩ pi céré àndiándí, 'bo Múngú àlu 'dĩri, ìri úmĩ sē 'bá céré pi ní ẹzì ngazú nĩ.

⁷ Sēkí Índrí Uleterē rĩ 'bá ní, 'bà kokí rí 'bà ìzã àní 'bà àsámvú gé sī.

⁸ Índrí Uleterē rĩ sē 'bá ụrụkọ ní úmĩ átángá átázú 'bá àzi ní, sē kpá 'bá ụrụkọ ní tã nìngará tã 'i zùpì zùzú ni átázú, Índrí Uleterē àlu àlu 'dĩri ri 'bá rĩ pi ní úmĩ sē nĩ, àzini tã nìngará sē nĩ.

⁹ Índrí Uleterē àlu àlu 'dĩri, ìri sē 'bá rĩ adri ẹ'yìngará be 'í ẹsì agá, ìri ũkpō sē 'bá ụrụkọ'bée ní 'bá drã be rĩ pi ídrízú,

¹⁰ Ìri ũkpō sē 'bá ụrụkọ ní tã àyãzú àyãyã ni 'ozú, 'bá ụrụkọ ní, ìri ũkpō sē tã Múngú ní i'daá

rĩ pi ũlũzú, 'bá ʊrʊkʊ ní, ĩri ũkpõ sê índrí rĩ pi ámázú, 'bá ʊrʊkʊ ní, ĩri ũkpõ sê kʊpi átá tị ãndiãndí sĩ, 'bá ʊrʊkʊ ní, ĩri ũkpõ sê kʊpi tị ãndiãndí rĩ vé ífífí ʊjá ãní.

¹¹ Índrí Uletere rĩ ũkpõ sê 'bá ãlu ãlu ní tã 'dĩ'bée 'ozú nĩ, ĩri sê sũ 'í ní lěé rĩ tịnị.

Rụ'bá ri ĩgélé be ãndiãndí

¹² Rụ'bá ri ãlu, ĩri ĩgélé be kárakará. ĩgélé rĩ pi ã adrikí dō ãndiãndí drããsĩyã, kʊpi ri ẽzị nga rụ'bá ãlu gé. Rụ'bá Kúrísitō vé rĩ ĩgélé be kárakará, kʊpi ri ẽzị nga ĩri ã rụ'bá gá.

¹³ 'Bã Yãhũdị rĩ pi, 'bá adri'bã Yãhũdị rú ku rĩ pi, tųgẽrị rĩ pi, 'bá adri'bã tųgẽrị rú ku rĩ pi be céré, sêkí 'bá ní bãtízĩmũ adrizú Kúrísitō rụ'bá gá Índrí Uletere rĩ vé ũkpõ sĩ, 'bã céré ri Índrí Uletere 'dĩri ãlě.

¹⁴ 'Bávé rụ'bá adri ĩgélé be ãlu kuyé, kʊpi ĩgélé be kárakará.

¹⁵ Pá 'yo dō, “Má adri drị 'i ku, má adri ĩgélé rụ'bá vé ni ku,” ẽndẹpị pá adri nyo ĩgélé rụ'bá vé ni ku?

¹⁶ Bị 'yo dō, “Má adri mị 'i ku, má adri ĩgélé rụ'bá vé ni ku,” ẽndẹpị bị adri nyo ĩgélé rụ'bá vé ni ku?

¹⁷ Rụ'bá ã adri dō 'yẹná mị 'i, 'bá rĩ ícọ tã yị íngóni? Dōku rụ'bá ã adri dō 'yẹná bị 'i, 'bá rĩ ícọ ngá ngũ íngóni?

¹⁸ 'Bo Múngú 'bã ĩgélé ãndiãndí 'bã rụ'bá gá, sũ ĩri ní lěé rĩ tịnị.

¹⁹ ĩgélé rĩ té dō 'yẹná ãlu, rụ'bá ri té adri 'dãáyo.

20 Īgélé rī pi kárákará, 'bo kōpi úmúkí ĩ ícá rú'bán̄lu.

21 Mì ícó 'yoó drī ní, “Ma ícó ẹ̀zì nga mì ãkó rá” 'dínì ku! Āzini drī ícó 'yoó pá ní, “Ma ícó ẹ̀zì nga mì ãkó rá” 'dínì ku!

22 Īgélé rú'bán̄ vé índré'bán̄ kú ùkpō ãkó 'dī'bée, kōpi céré ẹ̀zì be.

23 Īgélé rú'bán̄ vé ĩ ní ndréé kuú ẹ̀zì ãkó 'dī'bée, ĩ sù kōpi rú'bán̄ gá sùsù. Īgélé rú'bán̄ vé ĩ ní ndréé bādārú ku 'dī'bée, 'bā kōpi ọ̀zǔ cí,

24 'bo ĩgélé urukọ'bée ícókí kōpi ọ̀zǔ cí ku. 'Bo Múngú údé rú'bán̄ rī ãlu, ã sē rí ẹ̀ ñnjíkí rí ĩgélé urukọ ĩ ní ndréé kuú ẹ̀zì ãkó rī pi ãní.

25 Múngú 'o tā 'dīri 'dínì, ĩgélé rī pi ã acókí rí ĩ ku, ọ̀gúpì ẹ̀ ẹ̀tì rí ọ̀gúpì rì.

26 Īgélé ãlu 'bā rú'bán̄ gá rī dō ìzāngā nya, ĩgélé rī pi céré ìzāngā nya ìndī, íngúkí dō ĩgélé ãlu rī íngúngū, ĩgélé rī pi céré nga adri ãní ãyīkō sī.

27 Īmì úmúkí ĩmì ícá ãlu rú'bán̄ Kúrísítō vé ni, 'bán̄ ãlu ãlu rì ĩgélé ĩfūúpi Kúrísítō rú'bán̄ gá ni.

28 Kānísā agá, drīdrī ni, Múngú ùpē 'bá áyúáyū rī pi, ĩrī ni, ùpē nẹ̀bī* rī pi, na ni, ùpē 'bá āngū ímbá'bán̄ rī pi, āzini ùpē kpá 'bá tā āyāzú āyāyā ni 'o'bán̄ rī pi, 'bá āngū ídrí'bán̄ rī pi, 'bá ícó'bán̄ ĩ ọ̀gúpì ẹ̀ ìzā ko'bán̄ rī pi, 'bá drīkoma rú rī pi, āzini 'bá átá'bán̄ tì āndīāndí sī rī pi.

29 'Bá ícókí céré adrií 'bá áyúáyū ni pi rú ku. 'Bá ícókí céré adrií nẹ̀bī rú ku. 'Bá ícókí céré

* **12:28** 12:28 Nẹ̀bī: Múngú rì ívé tā átá nẹ̀bī rī pi ní, kōpi kúru ĩrìvé ỳ'dùkọ rì ùlū 'bán̄ rī pi ní.

adrií 'bá āngũ ímbá' 'bá ni pi ku. 'Bá ícókí céré tã āyāzú āyāyã ni 'oó ku.

³⁰ 'Bá ícókí céré 'bá drã be rĩ pi ídrí ku. 'Bá ícókí céré átá tị āndiāndí sĩ ku. 'Bá ícókí céré tị rĩ pi vé ífífí újá ku.

³¹ Á lě ĩmi 'bãkí ẹsị fěfě tã be āmbúgú rĩ ịsúzú ẹzị ngazú 'bá rĩ pi ẹ ĩzã kozú.

Nóni á lě ĩmi ní lẹtị múké ni lűű.

13

Lěngára

¹ Ma dō ri átá tị 'bá rĩ pi ní átázú rĩ sĩ, āzini mālāyíkã rĩ pi ní átázú rĩ sĩ, 'bo ma dō lěngára ākó, átángá má ní rií átá 'dĩri ífífí ākó, ĩri 'ụ sũ ĩ ní rií ngiríngírí coó rĩ tịnị.

² Fěfě ĩ ní sěe má ní rĩ, ĩri dō rizú tã Múngú ní i'daá rĩ ũlűzú, āzini á nĩ dō tã Múngú vé ũzűűzű rĩ pi céré rá, ma dō tã nịngára be āmbúgú, āzini ma dō ẹ'yịngára be ícózú írã rĩ pi gűzú mụzú vűrã āzi gé rá, 'bo ma dō lěngára ākó, ma ẹzị ākó.

³ Á sě dō mávé ngá ārěvú céré 'bá ngá ākó rĩ pi ní, āzini á sě dō mávé rụ' 'bá zãá rọbọŋọ rú, 'bo ma dō lěngára ākó, má ícó ngá āzi ịsụ ku.

⁴ Lěngára ri ĩ tã ni 'dụ ẹsị mādã sĩ, lěngára ri sě ĩ adri āní ẹsị be múké. Lěngára sě 'í 'bã ẹsị 'bá āzi vé ngá drịgẹ ku, lěngára sě 'bá rĩ íngú 'i ku, dōku lěngára sě 'bá āzi ícó 'yoó kínĩ 'í ndě 'bá rĩ pi céré nĩ 'dini ku.

⁵ Lěngára ri sě 'bá rĩ adri gbórókó rú ku, lěngára ri sě 'bá rĩ űsű 'yẹnã 'î tã ọ'dụkűlẹgúsĩ

ku, lēngará ri sē 'bá rĩ vé ẹsị ve tã sĩ mbēlējá ku, ĩri sē 'bá rĩ 'bã 'bá āzi vé tã 'í ẹsị agá ũnjí ku.

⁶ Lēngará ri sē 'bá rĩ adri ĩzāngā sĩ tã ũnjí sĩ, 'bo ĩri sē 'bá rĩ adri āyĩkō sĩ tã ĩ ní 'oó áda rĩ sĩ.

⁷ Lēngará ri sē 'bá rĩ ícọ 'í ọgúpị ẹ ĩzā ko rá lókí be céré, ĩri sē 'bá rĩ ọgúpị vé tã ā'yĩ ẹsị be céré, ĩri sē 'bá rĩ ẹsị 'bã tã drĩdrĩ rĩ ũtēzú, ĩri sē 'bá rĩ ẹsị úmbé tã rĩ ā 'ongará gá.

⁸ Lēngará de ku. 'Bo tã Múngú ní 'i'daá rĩ pi vé ũlūngará, kọpi ímụ de rá, átángá tị āndiāndí sĩ rĩ ícókí ímụ átá ku, āzini tã nñngará ri ímụ de rá.

⁹ 'Bá nñkí tã rĩ pi ārēvú céré kuyé, āzini tã Múngú ní 'i'daá rĩ pi, 'bã ũlūkí céré kuyé.

¹⁰ Ụ'dụ ụdụ vé rĩ kādō ícá, ngá rĩ pi céré ímụ adri múké, 'bo ngá adri'bée ũnjí rĩ pi ímụ de 'dĩsĩ rá.

¹¹ Má ní ándúrú adrií mváná rú rĩ gé, á ri átá sũ mváná mādānā ni tịni, á ri tã ụsũ sũ mváná tịni, āzini mávé yĩkí tã ámázú rĩ sũ mváná vé rĩ tịni. 'Bo má kã mbaá ícá āmbúgú, á ku tã ānjĩnā vé rĩ pi céré rá.

¹² Sã nōri gé, 'bã ri Múngú vé ịndrịlịkị ndre múndūrā agá, ịndré uletere ku, úmvúlésĩ 'bã ímụ ĩri ndre 'bã mị sĩ. 'Bá nñkí ngá rĩ pi ārēvú céré kuyé, 'bo úmvúlésĩ 'bã ímụ nị rá, sũ Múngú ní 'bã nñi rá rĩ tịni.

¹³ Ngá na 'dĩ'bée adri mužú nyonyo, ẹ'yīngará, ẹsị 'bāngará tã drĩdrĩ rĩ drĩgé, āzini lēngará. 'Bo ngá na 'dĩ'bée āsámvú gé, agaápi rá rĩ, ĩri lēngará.

14

Átángá ĩ ní átá tị ĩ ní n̄i kuyé rĩ sĩ rĩ, āzini tã Múngú ní i'daá rĩ vé ũlūngára

¹ Lē ĩmi 'bākí lēngára vé tã āmbúgú, lē ĩmi 'bākí úvá rizú fēfē Índrí Uletere rĩ vé rĩ ndázú, agaápi rá rĩ, lē ĩmi 'bākí úvá tã Múngú ní i'daá ĩmi ní rĩ ũlūzú.

² 'Bá riipi átápi tị ĩ ní n̄i kuyé rĩ sĩ rĩ, átángá ĩri ní átá rĩ, Múngú ri n̄i rá, 'bo 'bá rĩ pi ícókí tã ĩri ní átá rĩ n̄i ku, tã ĩri ní ũlūú 'd̄iri, Índrí Uletere rĩ ũlū tã ĩ ũzũ 'bá ũzũzũ rĩ pi ĩri ní n̄i.

³ 'Bá riipi tã Múngú ní i'daá rĩ ũlūúpi rĩ, ĩri sē 'bá rĩ pi adri ũkpó ũkpó Úpí agá, ĩri kôpi ē ẹsí ímbá, ĩri kôpi íc̄ic̄ik̄i, āzini ĩri kôpi ē ẹsí ũm̄i.

⁴ 'Bá riipi átápi tị 'bá rĩ pi ní n̄i kuyé rĩ sĩ rĩ, átángá ĩri ní átá rĩ, ĩri 'yéṅá ri ĩri ē ĩzā ko, 'bo 'bá riipi tã Múngú ní i'daá rĩ ũlūúpi rĩ, ĩri 'bá k̄ánisā vé rĩ pi ē ĩzā ko.

⁵ Má ā'yī rá 'yozú k̄inī, ĩmi ícókí átá tị ĩ ní n̄i kuyé ni sĩ rá, 'bo agaápi rá rĩ, á lē ĩmi ũlūkí tã Múngú ní i'daá ĩmi ní rĩ. 'Bá riipi tã Múngú ní i'daá rĩ ũlūúpi rĩ, ndē 'bá riipi átápi tị ĩ ní n̄i kuyé rĩ sĩ rĩ rá. Ngá múké rĩ, lē 'bá āzi ā újá tã rĩ vé ífífí, ā ko rí 'bá k̄ánisā vé rĩ pi ē ĩzā.

⁶ Má ẹdríp̄i má ómvúp̄i, á mụ dō átá ĩmi ní tị ĩmi ní n̄i kuyé ni sĩ, ĩri nyo ícókí ĩmi ĩzā ko rá? Má ũlū dō ĩmi ní tã Múngú ní i'daá má ní urobí agá rĩ, dōku tã n̄ngára Múngú ní sēé má ní rĩ, dōku má ũlū dō tã Múngú ní i'daá má ní rĩ, dōku má ímbá dō tã Múngú vé rĩ, tã 'd̄i'bée ícókí nyo ĩmi ĩzā koó ku?

7 Ngá úngó ngozú sũ jëlëgú tịni, dōku kũ'dị tịni, kòpivé ụ'dụkọ dō ãlu, 'bá rĩ ícọ úngó rĩ vé ụ'dụkọ nị á má ngóni?

8 Vukí dō jëlëgú rĩ vé ụ'dụkọ 'ụụ múké kuyé, ãngáráwá rĩ pi ícọ nị á má ngóni 'yozú kìnĩ zìkí ì mụú ẹ'dị gé?

9 Tị vé átángará ìri kpá adri sũ 'dĩri tịni, ìmi átákí dō tị 'bá rĩ pi ní nị kuyé ni sị, ã'di ri ícọ tã ìmi ní átá rĩ vé ífífí nị á má rá nĩ? Ìmi 'dĩri ri átá ku ùlì agá 'dìgé.

10 Tị rĩ pi kárákará vũ drìgé nōgó, kòpi céré ífífí be.

11 'Bo á nị dō tị 'bá ãzi ní átá rĩ vé ífífí ku, 'bá átángá rĩ átápi rĩ, ìri jākāgú, ìri mị gé 'dālè, ma kpá jākāgú.

12 Ìmi lēkí dō fēfē Índrì Uleterè rĩ ní rii sēē ẹzị ngazú rĩ pi, lē ìmi ìpēkí fēfē 'bá kānīsā vé rĩ pi ní ícózú mbazú ni.

13 'Bá rĩ dō ri átá tị ì ní nị kuyé ni sị, lē ã zì Múngú ri, ã újá rí tã 'í ní átá rĩ vé ífífí ãnì 'bá rĩ pi ní.

14 Ì'diātāsīyā ma dō ri Múngú ri zì tị má ní nị kuyé ni sị, índrì má agá rĩ ri tã rĩ zì nì, 'bo á nị tã má ní zì rĩ vé ífífí kuyé.

15 Kúru mà 'o rí ã'di? Índrì má agá rĩ sị, ma ícọ Múngú ri zì rá, ma kpá ícọ Múngú ri zì úmĩ sị rá. Índrì má agá rĩ sị, ma úngó ngo rá, ma kpá úngó ngo úmĩ sị rá.

16 Mì dō ri 'yéná Múngú ri íngú índrì mí agá rĩ sị tị ì ní nị kuyé ni sị, 'bá tị rĩ nì 'bá kuyé rĩ pi ícọ "Àmīnā" rĩ ã'yī íngóni, ìsúzá kòpi nìkí tị mí ní rizú átázú rĩ kuyé.

17 Mi kōdō ri ōwō'dīfō sē Múngú ní múké, 'bo ko 'bá ụrụkọ'bée ẽ ịzā ku.

18 Á sē ōwō'dīfō Múngú ní má ní tị ị ní nị kuyé rị pi átá ịmi ndēé rị sị.

19 'Bo ma dō kānísā agá, lē kōdō m̄ átá átángá ̄ fífí tōwụ 'bá rị pi ní ícọ nị rá ni pi kọpi ímbázú ̄nị, ndē má ní átángá ̄ fífí átázú cazú élífū mụdrị (10,000) tị 'bá ̄zi ní nị kuyé ni sị rị.

20 Má ẹdrịpị má ọmvúpị, lē ịmivé yịkị tā ụsụzú rị ̄ adri sụ anjịná rị pi vé rị tịni ku, lē ịmivé yịkị tā ụsụzú rị ̄ adri sụ 'bá ambugu rị pi vé rị tịni. Lē ịmi adrikí sụ anjịná nyírịná ụnjikānyā ̄kó rị pi tịni.

21 Sīkí Búkū Múngú vé rị agá,

“Úpí kīnī,

‘Ma átángá rị átá jākā ị ní kọpivé tị nị kuyé rị pi tị gé,

kọpi átángá rị átá 'bá mávé rị pi ní tị ị ní nị kuyé ni sị,

'bo 'bá mávé rị pi ícókí tā ma ní átá rị yị ku.’ ”

22 'Bá rị átá dō tị ị ní nị kuyé ni sị, ịri ụkpō Múngú vé rị i'da 'bá Yésū ri ẹ'yị'bá kuyé rị pi ní, i'da 'bá Yésū ri ẹ'yị'bá gí rị pi ní ku. Tā Múngú ní átá nẹbị tị gé rị, ịri átá 'bá Yésū ri ẹ'yị'bá gí rị pi ní, átá 'bá Yésū ri ẹ'yị'bá kuyé rị pi ní ku.

23 'Bá kānísā vé rị pi úmúkí dō ị céré vūrā ̄lu gé, 'bá ̄lu ̄lu í'dó dō ríí átá tị 'bá ̄zi ní nị kuyé ni sị, 'bá tị rị nị'bá ku rị pi, ̄zini 'bá Yésū ri ẹ'yị'bá kuyé ni pi ífíkí dō kọpi ̄sámví gé, kọpi ícókí 'yoó ịm̄ drị ̄bá gí 'dini ku?

24 'Bo ĩmi dō céré ri tã Múngú ní i'daá rĩ ũlũ, 'bá Yésũ ri ẹ'yĩ' 'bá kuyé rĩ pi, 'bá tã Múngú vé rĩ nĩ' 'bá kuyé rĩ pi be, ífíkí dō ĩmi ǎsámvú gé, tã ĩmi ní átá 'dĩri ĩri fi kòpi ẹ ẹsị agá, kòpi nĩ ámá 'yozú kínĩ ĩ 'okí ũnjikānyā gí, úmvúlésĩ ĩ ímụ tã lị ĩ drịgé rá.

25 Kòpi gō tã ũnjí ĩ zụ' 'bá kú ĩ ẹsị agá rĩ pi ũlũ ǎmvé. Kòpi kũmũcí ũtị vūgá, kòpi Múngú ri ĩnjĩ, kòpi 'yo, “Ádarú Múngú ri ĩmi ǎsámvú gé anigé!”

Ezị Múngú ri zịzú rĩ vé ũtịngará

26 Má ẹdrípịi má ọmvúpịi, ĩmi kádō ĩmi úmú Múngú ri zịngará gá, lẹ 'bá ǎzi ǎ ũlũ úngó, 'bá ǎzi ẹ ímbá 'bá rĩ pi, 'bá ǎzi ǎ ũlũ tã Múngú ní i'daá urobí agá rĩ, 'bá ǎzi ǎ átá tị ĩ ní nịi kuyé ni sị, 'bá ǎzi ǎ ũlũ tị ĩ ní nịi kuyé rĩ vé ífífí. Lẹ tã 'dĩ'bée céré ǎ 'du 'i ngaánga, ǎ sē rí 'bá rĩ pi ǎ adrikí rí ũkpó ũkpó kǎnísǎ agá.

27 'Bá lẹ' 'bá átá' 'bá tị 'bá ǎzi ní nịi kuyé ni sị rĩ pi, lẹ kòpi ǎ adrikí 'bá ĩrị dōku 'bá na, kòpi ǎ adrikí tré ku, lẹ kòpi ǎ átákí ǎlu ǎlu, 'bá ǎzi ǎ tē rí tã kòpi ní átá rĩ újá.

28 'Bá ǎzi dō tị rĩ újápí ni 'dǎáyo, lẹ mĩ újí kírí kǎnísǎ agá 'dǎá, mí átá mĩngá tã rĩ mĩ ngúlúpí ní ǎzini Múngú ní.

29 Lẹ nẹbị ĩrị dōku na ǎ rikí tị rĩ ũlũú nĩ, 'bá urukọ ǎ tẹkí rí tã kòpi ní ũlũú rĩ vé ǎsámvú ámá.

30 'Bo Múngú i'da dō ívé ú'dúkọ 'bá ǎzi úrípí vūgá rĩ ní, 'bá átápí drịdrị rĩ ǎ újí kírí.

31 ĩmi céré nga ú'dúkọ ímụpi Múngú vúgálésĩ rĩ ũlũ, 'bo ĩmi ũlũkí mụzú ǎlu ǎlu, ǎ sē rí 'bá rĩ

pi ã nĩkí rí tã rĩ, kōpi ã adrikí rí ũkpó ũkpó ìvé
 ẹ'yĩngará agá.

³² Nẹbì rì'bá ụ'dụkọ Múngú vé rĩ ũlũ'bá rĩ pi,
 lẹ kōpi ã rōkí átángá rĩ rōrō.

³³ Múngú ri ívé tã ụtĩtĩ, ìri Múngú tākiri vé ni.

'Bá Múngú vé rĩ pi úmúkí dō ì kǎnísǎ agá,

³⁴ lẹ ũkú rĩ pi ã ụjíkí kírí kǎnísǎ agá 'dǎá. Lẹ
 kōpi ã átákí átángá ku, 'bo lẹ kōpi ã 'dụkí tã rĩ
 ngaá sǔ tǎimbí Mósē vé rĩ ní 'yoó rĩ tịnị.

³⁵ Ũkú rĩ pi lẹkí dō tã āzi nǎi, lẹ kōpi ã zíkí tã rĩ
 ìvé āgō rĩ pi tị gé 'bẹtị 'dǎá, ā'diātāsīyā ìri drĩnjá
 rú ũkú ní átázú kǎnísǎ agá.

³⁶ Ìmi í'dókí ụ'dụkọ Múngú vé rĩ nĩ kuyé, āzini
 ụ'dụkọ rĩ ca 'yéná ìmi vúgá ọ'dụkúlẹ kuyé.

³⁷ 'Bá rĩ ụsǔ dō kǎnĩ 'i nẹbì, dōku kǎnĩ dō Índrí
 Uletere rĩ ású 'i gí, lẹ ã ã'yĩ 'yozú kǎnĩ tã má ní
 sǐ ìmi ní 'dĩri, Úpí ẹzị má ní tã ni nĩ.

³⁸ 'Bá rĩ ã'yĩ dō tã 'dĩri ku, ícókí ìri ã'yĩ ku.

³⁹ Má ẹdrípịi má ọmvúpịi, lẹ ìmi 'bǎkí úvá
 ụ'dụkọ Múngú vé rĩ ũlũzú, āzini lẹ ìmi ugakí 'bá
 átá'bá tị ì ní nǎi kuyé rĩ sǐ rĩ pi ku.

⁴⁰ 'Bo lẹ ìmi 'okí tã rĩ pi ãrěvú céré mužú múké,
 āzini lẹ ìmi ụtĩkí tã rĩ pi ụtĩtĩ.

15

Kúrísítō vé íngángará drǎngará gálésíla rĩ

¹ Má ẹdrípịi má ọmvúpịi, á lẹ ìmi ígákí ụ'dụkọ
 ọtú má ní ũlũú ìmi ní, ìmi ní ẹ'yĩ, ìmi ní pá tuzú
 títí ìmivé ẹ'yĩngará agá 'dǎri.

² Ìmi 'dụkí dō ụ'dụkọ múké má ní ũlũú ìmi ní
 'dĩri 'bǎá ìmí ẹsị agá rá, ìmi pangará ísú rá, ìmi

'dukí dō 'bǎá ìmî ẹsì agá kuyé, ẹ'yìngará ìmivé rī adri ẹzì ǎkó.

³ Ọ'dúkọ múké tǎ be agaápi rá ì ní ùlùú má ní rī, má ùlù ìmi ní rá. Ọ'dúkọ múké tǎ be agaápi rá rī kīnī, Kúrísítō drǎ 'bávé ùnjìkǎnyā ā tǎ sī, sù Búkù Múngú vé rī ní 'yoó rī tìjì,

⁴ sǐkí ìri 'bù agá, ú'dù ná ni gé, íngá gōó ìdri rú drǎngará gálésìlǎ rá, sù ì ní sǐ Búkù Múngú vé rī agá rī tìjì.

⁵ Índré Pétēró ẹndrẹtì gé, ǎzini índré ìrivé 'bá mụdrì drì ni ìrì rī pi ẹndrẹtì gé.

⁶ 'Dìri ā vùdrì gé, gō índré 'bá ìri ā pámvú ùbì'bá rī pi ẹndrẹtì gé, 'bá rī pi vé kǎlǎfe aga mụdǔrǔlù tọwú rī rá. 'Bá 'dì'bée ǎsámvú gé, 'bá kárákará ni pi drì ìdri rú, 'bo ọrụkọ'bée ùdrǎkí gí.

⁷ Ìri ní kpá gōzú índrézú Yōkóbù ẹndrẹtì gé.* Kúru ìri ní gōzú índrézú 'bá áyúǎyū rī pi ẹndrẹtì gé céré.

⁸ Ọdù ni gé, ìri ní kpá gōzú índrézú má ẹndrẹtì gé, † má adri sù mvánǎ ì ní tìjì, mbǎá ni ícọpi kuyé rī tìjì.

⁹ Mávé tǎ índré kuú mǎdǎnǎǎ 'bá áyúǎyū rī pi ǎsámvú gé, ícókí ma zìjì 'bá áyúǎyū ni ku, ǎ'diǎtǎsìyā á sē ìzǎngǎ 'bá Múngú vé rī pi ní ambamba.

* **15:7** 15:7 Yōkóbù: Yōkóbù cápìtǎ 'dìri agá rī ìri Yésù vé ẹdrìpì, ìri 'bá Yésù ri ẹ'yì'bá gí Yẹrùsǎlémǎ gá rī pi vé drìkoma. 'Í lǎ Ẹzì 15:12-21; 21:18-19; Gálǎtìyā 1:19. † **15:8** 15:8 Ìri ní kpá gōzú índrézú má ẹndrẹtì gé: Yésù i'da 'i Páulù ẹndrẹtì gé ọsù ǎkùdē ìri ri 'bá Yésù ā pámvú ùbì'bá rī pi ọcù. 'Í lǎ Ẹzì 9:1-6.

10 'Bo Múngú vé ẹ̀sì múké rĩ sī, sē má ní ícázú 'bá áyúáyũ ní rú nóni ǎní, ìrivé ẹ̀sì múké ìri ní 'báá má ní rĩ drā kána kuyé. Á nga ẹ̀zì ũkpō sī, aga 'bá áyúáyũ urukọ 'bée vé rĩ rá, 'bo á nga ẹ̀zì rĩ mâ ngúlúpí sī nĩ kuyé, ẹ̀sì múké Múngú vé rĩ sē ma ẹ̀zì rĩ ngaá nĩ.

11 Má ũlũ dō ẹ̀'dúkọ Múngú vé rĩ nĩ, dōku kọpi ũlũkí dō nĩ, 'bá céré ri ẹ̀'dúkọ Múngú vé ǎlu ǎlu 'dĩri ũlũ, ìmi ní ẹ̀'yǐí gí 'dĩ.

'Bá ũdrā'bá gí rĩ pi vé íngángará gōó ídri rú drāngará gálésìla rĩ

12 'Bá ũlũkí dō kínì Kúrísítō íngá gōó ídri rú drāngará gálésìla rá pírí, ìmi urukọ ri 'yo 'bá ũdrā'bá gí rĩ pi ícókí íngá gōó ídri rú ku ǎsì?

13 'Bá ǎzi ícọ dō íngá drāngará gálésì ku, ícókí té Kúrísítō ri ingáá gōó ídri rú drāngará gálésìla ku.

14 'Bo ẹ̀ ingakí té dō Kúrísítō ri gōó ídri rú drāngará gálésìla kuyé, tì 'bá ní ũlũú 'dĩri ẹ̀zì ǎkó, ǎzini ìmivé ẹ̀'yǐngará 'dĩri ẹ̀zì ǎkó.

15 'Bá ũdrā'bá gí rĩ pi ingakí dō kọpi gōó ídri rú drāngará gálésì ku, tǎ 'bá ní 'yoó Múngú inga Kúrísítō ri gōó ídri rú drāngará gálésìla gí 'dĩri, ìri té adri ùnjō. Múngú ẹ̀ inga té dō ìri kuyé, ingakí té 'bá ũdrā'bá gí rĩ pi ku.

16 'Bá ũdrā'bá gí rĩ pi ingakí dō kọpi gōó ídri rú ku, ìri lũ kínì ingakí Kúrísítō ri gōó ídri rú kuyé.

17 Ingakí dō Kúrísítō ri gōó ídri rú drāngará gálésì kuyé, ìmivé ẹ̀'yǐngará 'dĩri ẹ̀zì ǎkó, ìmi drī ìmivé ùnjìkǎnyǎ agá ùgōgō.

18 Ìri té lũ kínì 'bá ũdrā'bá Kúrísítō agá rĩ pi mụ ǎcí gé.

19 'Bá 'bākí dō ẹ̀sì Kúrísítō drìgẹ́ 'yẹ̀nà 'bá ní àyìkō ịsúzá ànì vù drìgẹ́ nǒgó, ịzàngà 'bávẹ́ rī aga rá, ịrì 'bá vù drìgẹ́ nǒgó rī pi vé rī ndẹ́.

20 'Bo ádarú Múngú inga Kúrísítō rì gōó ídri rú drāngára gálésìla rá, adri sù úrì ịfũúpi drìdrì rī tịni, 'dìrì lù 'bá ní uletere 'yozú kìnì, ịrì ímụ́ 'bá ùdrā' 'bá gí rī pi inga gō ídri rú rá.

21 'Bá àlu ịjị drā vù drìgẹ́ nǒgó nì, 'bá àlu zị 'bá ní létì úmvúlésì 'bà ingazú gōzú ídri rú drāngára gálésì rī nì.

22 Ādámā‡ ịjị drā 'bá drìgẹ́, 'bà cérẹ́ ùdrādrā, kúru Kúrísítō à tã sī, ị ímụ́ 'bà inga gō ídri rú drāngára gálésìla rá.

23 'Bo 'bà rì íngángára rī vé sà tẹ́, Kúrísítō íngá gōó ídri rú drāngára gálésì drìdrì gí, úmvúlésì kādō ịgōó, ị ímụ́ ịrívẹ́ 'bá rī pi inga gō ídri rú.

24 Kúru Kúrísítō kādō ímụ́ ùkpō ındrì ùnjí rī pi vé rī ndẹ́ cérẹ́, vùdrì ni gé, ú'dú ùdụ́ vé rī kúru ícá, ịrì kúru mālùngà rī ẹzị gō Ẹtẹ̀pì Múngú drìgẹ́.

25 Kúrísítō rì mālùngà rī rụ cìmgbá cazú ịrì ní pá 'bázú ívé ari'ba rī pi drìgẹ́ cérẹ́.

26 Ārì' 'bá ùdụ́ ị ní ímụ́ 'dị drāá rī, ịrì drā 'i.

27 Ā'diātāsīyā sīkí búkū Múngú vé rī agá kìnì, “Múngú sẹ́ ịrì ní ùkpō adrizú àmbúgú ngá rī pi drìgẹ́ cérẹ́.” Tã 'dìrì lù uletere 'yozú kìnì, Múngú adri Kúrísítō à pálé gá ku, à'diātāsīyā Múngú 'bà ngá rī pi àrẹvú cérẹ́ Kúrísítō à pálé gá nì.

‡ 15:22 15:22 Ādámā: Ādámā rì 'bá Múngú ní 'dó gbii drìdrì rī. Ịrì ẹtẹ̀pì 'bá vù drìgẹ́ rī pi vé nì cérẹ́. Ịrívẹ́ ùkú Èvā rì ẹndrẹ̀pì 'bá vù drìgẹ́ rī pi vé nì cérẹ́. 'Í là 'dóngára 1-5. 15:27 15:27 Sāwumā 8:6

28 Ngá rĩ pi ãrěvú céré 'bākí dō Mvá Múngú vé rĩ ã pálé gá gí, Mvá rĩ gō 'i 'bā Múngú ngá rĩ pi ãrěvú 'bāapi céré 'î ã pálé gá rĩ ã pálé gá. Kúru ũkpō Múngú vé rĩ gō adri ngá rĩ pi drĩgě vūrā gá sĩ céré.

29 Ingakí dō 'bá ũdrā'bée gí rĩ pi gōó ídri rú drāngará gálésĩ ku pírí, ngá ĩ ní rizú bātízĩmũ sězú 'bá rĩ pi ní 'bá ũdrā'bée gí rĩ pi pazú rĩ ã'di? 'Bá ũdrā'bá gí rĩ pi íngakí dō gōó ídri rú drāngará gálésĩ ku pírí, ngá ĩ ní rizú bātízĩmũ sězú 'bá rĩ pi ní kōpĩ ã tā sĩ rĩ ã'di?

30 Ngá 'bá ní rizú 'bā sězú ĩzāngā nyazú sā céré sĩ rĩ ã'di?

31 Má édrípĩjĩ má ómvúpĩjĩ, ádarú ú'dú céré ma ri ĩzāngā nya drādrā ě tĩ ĩsú. Má ã'yĩ drāngará rá, ã'diātāsīyā ma āyĩkō sĩ tā Kúrísítō Yēsũ 'bávé Úpí ní 'oó ĩmi ní rĩ sĩ.

32 Á 'dĩ dō ě'dĩ 'bá Ēfēsō gá sũ'bá ngá ātra tĩjĩ 'dĩ'bée be yĩkĩ 'bá áda vé ni sĩ, tā múké má ní ĩsú 'a ni gé 'dĩgě rĩ ã'di? Dō ingakí 'bá ũdrā'bée gí rĩ pi gōó ídri rú drāngará gálésĩ ku,
“Lě 'bā nyakí ínyá, āzini 'bā mvukĩ ngá,
ã'diātāsīyā drũ sĩ 'bā ũdrādrā.”

33 Lě 'bá āzi ã ũ'bā ĩmĩ mĩ ku. “Ũndĩ rúngará 'bá ũnjĩ be rĩ, ĩri adringará múké rĩ izaza.”

34 Lě ĩmi újákĩ ĩmivé yĩkĩ tā múké 'ozú, ĩmi kukĩ ũnjĩkānyā 'ongará ānĩ, ã'diātāsīyā ĩmi āsámvú gé, 'bá urukō nĩkĩ Múngú ri kuyé. Á 'yo tā 'dĩri 'dĩni, ã sē rĩ ĩmi ní drĩnjá.

'Bá íngápi gōó ídri rú rĩ vé rú'bá

35 'Bá ãzi ri ícọ zị kínĩ, “Í ímụ 'bá ùdrã'bá gí rĩ pi íngá gō ídri rú íngóni? Kòpì ã rụ'bá ri ímụ adri íngóni?”

36 'Bá tã zìpì 'dínì rĩ azakaza rú! Úri 'bá rĩ ní saá nyọ̀ókù agá rĩ, ìri ñma ùgbále, ìri íbì ìfũ ndō.

37 Mì dō ngá sa, 'í sa ngá dụ̀pì ìnógòsì gí ní ku, mì úri ni sa. Sâ ãzi ni sị, mì úri ùndú vé ni sa, dōku mì ngá ãzi vé ni sa.

38 'Bo Múngú ri úri rĩ pi sē dụ índré rụ'bá be sù 'í ẹ̀sì ní lẹ́e rĩ tị̀nì, ìri sē úri ãlu ãlu ri índré rụ'bá be ívé ọ̀sùkã vù sị.

39 Ngá ídri be rĩ pi vé rụ'bá índrékí cére trù ku, 'bá áda vé rụ'bá túngú, ãnyápá rĩ pi vé rụ'bá túngú, ãríná rĩ pi vé rụ'bá túngú, ì'bí rĩ pi vé rụ'bá túngú.

40 Ngá 'bù gé 'dǎlé rĩ pi rụ'bá be, ãzini ngá vù drìgè nōgó rĩ pi rụ'bá be, 'bo rụ'bá 'bù gé 'dǎlé rĩ pi vé ñngára túngú, rụ'bá vù drìgè nōgó rĩ pi vé ñngára túngú.

41 Ụtù vé ñngára túngú, mbǎá vé ñngára túngú, línýǎ vé ñngára túngú, línýǎ rĩ pi vé ñngára cére ǎndíǎndí.

42 Íngángára drǎngára gálésìla rĩ, ìri kpá adri sù 'dìri tị̀nì. Rụ'bá ì ní sị 'bù agá rĩ, ìri ñmanma, kádō ingáá gōó ídri rú, gō drǎá ku, ãzini gō ñmaá ku.

43 Í rụ'bá drǎpì gí rĩ sị 'bù agá, ìnjìkí ìri ku, kádō ìri ingáá gōó ídri rú, ì gō ìri ìnjìnjì, ì ìri sị ku ùkpō ǎkó, kádō ìri ingáá gōó ídri rú, ìri gō adri ùkpō be.

44 Í rụ'bá vù drìgè nōgó rĩ sị, ì ìri inga gō rụ'bá 'bù gé 'dǎlé rĩ rú. Rụ'bá vù drìgè nōgó rĩ, ìri gō

'i újá rú'bán 'bũ gé 'dālé rĩ rú.

⁴⁵ Sīkí Búkũ Múngú vé rĩ agá kínĩ, “‘Bá Múngú ní í'dó gbií dr̄dr̄ rĩ Ādámā 'i, Ādámā gō ícá ídri rú,” 'bo Ādámā adriípi vúlé rú rĩ, ĩri Kúrísítō 'i, Índrí ĩrivé rĩ ri ídri sē nĩ.

⁴⁶ Rú'bán 'bũ gé 'dālé rĩ ímú dr̄dr̄ kuyé, rú'bán vũ dr̄gé nōgó rĩ gbikí dr̄dr̄, vudr̄ ni gé, rú'bán 'bũ gé 'dālé rĩ ní ímúzú.

⁴⁷ Ágó ĩ ní gbií dr̄dr̄ rĩ Ādámā 'i, ĩtĩkí ĩri nyōókú gé, ágó vúlé rĩ Kúrísítō 'i, íbí ímú 'bũ gélésĩla.

⁴⁸ 'Bá vũ dr̄gé nōgó rĩ pi ārēvú céré, kōpi ā rú'bán sũ Ādámā vé rĩ tĩnĩ, 'bán 'bũ gé 'dālé rĩ pi vé rú'bán ri ímú adri sũ Kúrísítō vé rĩ tĩnĩ.

⁴⁹ 'Bá adrikí sũ Ādámā ĩ ní gbií nyōókú sĩ rĩ tĩnĩ, 'bo 'bā ímú adri sũ Kúrísítō ímúpi 'bũ gélésĩla rĩ tĩnĩ.

⁵⁰ Má édrípũ má ómvúpũ, á lē 'yoó ĩmi ní 'dĩni, 'bávé rú'bán ĩri ārĩ be, ĩri ngá ŋmaápi ŋmaŋma ni, ícá fíi mālūngā Múngú vé adriípi nyonyo rĩ agá ku. §

⁵¹ ĩmi yíkí dr̄ ma ká, á lē tā ĩ ní ũzũzũ rĩ pi ũlũ ĩmi ní. 'Bá ícókí ũdrāá céré ku,* 'bo ĩ ímú 'bā rú'bán újá rá.

⁵² Tā 'dĩri ímú 'i nga mbēlēŋá, sũ mĩ ní gaá rĩ tĩnĩ, úmvúlésĩ kádō ímú jēlēgú vuú ú'dú ũdũ vé

15:45 15:45 Í'dóngará 2:7 § **15:50** 15:50 Átángá vērēsĩ 'dĩri agá rĩ lū 'bá ní kĩnĩ, lē 'bā ĩsúkí rú'bán 'bũ gé 'dālé rĩ, 'bā fíkí rĩ mụú adrií mālūngā Múngú vé rĩ agá. * **15:51** 15:51 'Bá ícókí ũdrāá céré ku: Yēsũ kádō úmvúlésĩ ímvi ĩgōó vũ dr̄gé nōó, 'bā dr̄ adri'bán ídri rú rĩ pi ícókí ũdrāá céré ku.

rĩ gé, 'bá ũdrã'bée gí rĩ pi ímú íngá gō ídri rú, 'bá kōpi be céré, 'bá rú'bá ri gō 'i újá túngú, 'bá gōkí rí drãá đĩi ku.

⁵³ 'Bávé rú'bá drãápi ŋmaápi ŋmaŋma rĩ pi gō ĩ újá rá, kōpi gōkí drãá ku, dōku kōpi gōkí ŋmaá ku.

⁵⁴ 'Bávé rú'bá drãápi drãdrã nō'bée újákí dō ĩ ícá rú'bá drãápi ku ní gí, tã ĩ ní sĩ Búkũ Múngú vé rĩ agá rĩ kúru 'i nga fũ tị ni gé. “Nděkí drã vé ũkpō gí.”

⁵⁵ “Drã, mívé ũkpō 'bá ndězú rĩ íngãá?”

Drã, mívé ũkpō rizú 'bá ú'dízú rĩ íngãá?”

⁵⁶ Ũñjĩkãnyã ri ũkpō be, ĩri sē drã ri 'bá ú'dị ãní, tãĩmbị ri sē ũñjĩkãnyã ri ũkpō ĩsụ nĩ.

⁵⁷ 'Bá sēkí ōwō'dífō Múngú ní, ĩri ní Úpí Yēsũ Kúrísítō ri ĩpéé ímú 'bá ní ũkpō sēé, 'bá ní ũñjĩkãnyã vé ũkpō nděé rĩ sĩ.

⁵⁸ Má édrípịi má ómvúpịi, lē ĩmi tukí pá tịtị. Lē tã āzi ā jị ĩmi fũú āmvé ku. Ụ'dụ céré lē ĩmi ngakí ẹzị Úpí ní ẹsị be céré. Lē ĩmi nịkí 'yozú kíní ẹzị ĩmi ní ngáá Úpí ní rĩ drã kána ku.

16

Mũfěngã songára 'bá Múngú vé ngá ãkó rĩ pi ní rĩ

¹ ĩmi kádō mũfěngã soó Múngú vé 'bá ngá ãkó rĩ pi ní, á lē ĩmi 'okí tã rĩ sụ má ní ẹzị 'bá kãnísã Gãlătíyã vé rĩ agá rĩ pi ní rĩ tịnị.

² Yĩngã ãlu ãlu, 'bá ãlu ãlu ẽ í'dụ mũfěngã 'í ní ĩsụ rĩ ã ụrụkọ, ã 'bã kú jélé gá, ã mba tã ni

cĩmgbá sâ má ní cazú rĩ gé, má kãdō caá, 'bá āzi
ã gō rí ngá soó ku.

³ Kúru lě ĩmi ũpěkí 'bá ĩmi ní ndreé múké ni pi,
á ca dō ĩmi vúgá 'dĩlé gí, ma kúru kōpi pē mužú
Yẽrúsálémã gá 'dãá, kōpi ã jìkí rí mũfěngã ĩmi ní
sěé rĩ mužú, ma kōkōbì sī sē kōpi dríge lūzú kínĩ
ĩmi ã'yĩkí kōpi mũfěngã rĩ jĩjĩ mužú nĩ.

⁴ ĩmi ũsũkí dō kínĩ mâ mužú ĩndĩ, 'bá ícó mužú kōpi
be trú rá.

Páũlũ ũtĩ ívé ěcĩ ã tã

⁵ Á mužú dō ẹcĩ ãngũ Mākēdōnĩyã vé rĩ agásĩ gí,
ma ĩgō ímụ ĩmi ndre rá, ã'diātāsĩyã má útú, á lě
mujú ẹcĩ ãngũ Mākēdōnĩyã vé rĩ agásĩ.

⁶ Ma adri ĩmi be sâ be mādã, dōku ma adri ĩmi
be lókí kílóngóro vé rĩ* gé, ĩmi kokí rí mâ ĩzã ẹcĩ
má ní lěé mužú rĩ gé.

⁷ Á lě ku má ní mužú ĩmi ndrezú sãṅá be mādã
koro agazú agaga. Á 'bã ẹsĩ, úmvúlésĩ ma ĩgō
ímụ ĩmi vúgá 'dĩlé rá, ma ímụ adri sâ be ãco,
Úpí lě dō rá.

⁸ Á lě adrií Ĕfēsō gá nōgó cĩmgbá cazú Ụ'dú

* **16:6** 16:6 Lókí kílóngóro vé rĩ: Āngũ Īsèrèlè vé rĩ gé 'dãá, lókí
kílóngóro vé rĩ gé, ẹcĩ tungará ũkpó ũkpó, ã'diātāsĩyã yĩjĩgọ ri 'dị
ambamba, sē ãngũ rĩ igbe igbe.

Pēnītīkōsītā vé rī gé,[†]

⁹ ā'diātāsīyā ĩri drīlé múké má ní ězī ngazú nōgó, 'bo 'bá kárakarā lēkí ězī má ní ngaá rī ku.

¹⁰ Tīmōtéyō ca dō ĩmi vúgá 'dīlé gí, lē ĩmi ě ě'yíkí ĩri múké. ĩri ri ězī Úpí vé rī nga sū má ní ngaá rī tīnī.

¹¹ Lē 'bá āzi ā gā ĩri ku. Lē ĩmi ĩpēkí ĩri ĩgōó má vúgá nōlé tākíri sī. Á lē ě ímú má vúgá nōlé 'bá Yēsū ri ě'yī'bá gí rī pi ā ụrụkọ'bée be.

¹² Má ụ'bī ũkpō sī, á 'yo 'bá édrípí Āpólō ní, lē kōpi ā mukí ĩmi ndree 'bá Yēsū ri ě'yī'bá gí rī pi ā ụrụkọ'bée be. Ẹsị ní ā'yī drī muụ sá nōri sī kuyé, 'bo ĩri úmvúlésī mu ĩmi ndre rá.

Páulū vé átángá ā ũdū

¹³ Lē ĩmi adrikí mī be kọwụ, ĩmi tukí pá títí ĩmivé ě'yīngará agá, ĩmi adrikí ụrī ākó, ĩmi adrikí ũkpó ũkpó.

¹⁴ Tā ārēvú céré, lē ĩmi 'okí lēngará sī.

¹⁵ ĩmi nīkí rá Sētēfānāsī pi ívé 'bá 'bētí āsámvú gé rī pi be, kōpi í'dókí ẹsị újá drīdrī āngū Ākáyā vé rī agá 'dālé nī, kōpi ngakí ězī 'bá Múngú vé rī pi ní ẹsị be céré. Má édrípí má ómvúpí, á lē lūú ĩmi ní 'díní,

[†] **16:8** 16:8 Ụ'dụ Pēnītīkōsītā vé rī: Ụ'dụ Múngú ní Ẹlízú Jó rī pi tī gé sī rī ká muụ caá ụ'dụ pūkú tōwụ, vúdri ní gé, Ụ'dụ Pēnītīkōsītā vé rī ní ícázú. Ụ'dụ 'dāri gé, Yāhūdī rī pi ri ānyāngā ĩ ní íkūnāā ívé ómvú agá rī pi íjī Yērūsālēmā gá sē Múngú ní, āzini kōpi ri ụ'dụ Múngú ní tājmbj sēzú Mósē ní Írā Sīnáyí vé rī drīgé 'dāri vé tā ígá. Kūrīsītīyānī rī pi ri ụ'dụ ĩ ní Índrī Uleterē rī ĩpēzú 'bá Yēsū ri ě'yī'bá gí rī pi ásúzú Ụ'dụ Pēnītīkōsītā vé rī gé 'dāri vé tā ígá. 'Í lā Kālāfe 28:26-31; Ẹzī 2:1-4.

16 lē ĩmi ĩnjĩkĩ 'bá drĩkoma rú sũ Sētēfānāsĩ pi tĩni rĩ pi ĩnjĩnjĩ, āzini lē ĩmi ĩnjĩkĩ 'bá ʊrũko ẹzi nga'bée ũkpō sĩ ĩmi be trũ rĩ pi ĩnjĩnjĩ.

17 Ma āyĩkō sĩ Sētēfānāsĩ vé ícángará sĩ, Pōrūtūnátō vé ícángará sĩ, āzini Ākāyĩkō vé ícángará sĩ, ā'diātāsiyā kōpi kokí mǎ ĩzā sũ ĩmi ní koó rĩ tĩni.

18 Kōpi sēkí mǎ ẹsĩ ʃsũ āyĩkō rá, sũ kōpi ní sēé ĩmĩ ẹsĩ ní āyĩkō ʃsũ rĩ tĩni. 'Bá 'dĩni 'dĩ'bée, lē ĩmi ĩnjĩkĩ kōpi ĩnjĩnjĩ.

19 'Bá kǎnísǎ vé āngũ Ẹzĩyǎ vé rĩ agá rĩ pi sēkí ĩmi ní mōdó. Ákúwílǎ pi Pĩrĩsílǎ be, 'bá ĩ úmú'bá Múngú ri zĩ'bá kōpivé 'bẹtĩ ǎsámvú gé rĩ pi be, sēkí ĩmi ní mōdó Úpí Yẹsũ ā rũ sĩ.

20 Má ẹdrĩpĩ má ọmvúpĩ adri'bée nōgó rĩ pi, sēkí céré ĩmi ní mōdó. Lē 'bá ǎlu ǎlu ǎ u'de ọgúpĩ ri ẹziĩ bẹdrĩ sĩ.

21 Ma Páulũ 'i, á sĩ mōdó 'dĩri sēé ĩmi ní mǎ drĩ sĩ.

22 'Bá rĩ lē dō Úpí ri ku, ĩ ĩri tri rá. Úpí, mí ímú mbělē!

23 Ẹsĩ múké Úpí Yẹsũ vé rĩ ǎ adri ĩmi be.

24 ĩmi Kúrísítō Yẹsũ ri ẹ'yĩ'bá gĩ 'dĩ'bée, á lē ĩmi céré lēlē.

Ụ'dúkọ Múké Múngú vé rị
Keliko: Ụ'dúkọ Múké Múngú vé rị New Testament+
copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Keliko)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

14717198-957a-524c-b31f-2c3197945b20